

PREVALJSKE NOVICE

GLASILO OBČINE PREVALJE

JULIJ 2020

ODLIČJA | NAGRADE | PRIZNANJA

ODLIČJA OBČINE PREVALJE ZA LETO 2019	4
NAGRADA OBČINE PREVALJE	6
PRIZNANJE OBČINE PREVALJE	7
SUŠNIKOVA PRIZNANJA ZA KULTURO	8
PRIZNANJA OBČINE PREVALJE ZA ŠPORT	9
LOJZE LEBIČ JE POSTAL NOVI ČASTNI ČLAN SLOVENSKE FILHARMONIJE	10
PREŠERNOVO NAGRADO ZA ŽIVLJENJSKO DELO JE PREJEL BALETNIK MILKO ŠPAREMBLEK	10
PROSTOVOLJSTVO V OBČINI PREVALJE	11
CIVILNA ZAŠČITA OBČINE PREVALJE	13

ZDRAVJE

KORONAVIRUS: O VIRUSU IN RAZMERAH NA KOROŠKEM	15
ZDRAVJE V OBČINI V LETU 2020	16
POROČILO O KAKOVOSTI PITNE VODE NA OBMOČJU OBČINE PREVALJE V LETU 2019	20

PROJEKTI IN UREDITVE V OBČINI

PROJEKT: ODVAJANJE IN ČIŠČENJE ODPADNE VODE V POREČJU MEŽE	21
IZVEDBA PROTIPRAŠNE ZAŠČITE NA DOLGI BRDI	24
STABILIZACIJA NESTABILNEGA TERENA NA CESTI JP 851 621 PREVALJE–KLEMEN–ROŽIČ; ID IZ AJDE 1083303	24

JUBILEJI

PREVALJE V DOLINI JEKLA	25
FUŽINARSTVO/ŽELEZARSTVO/JEKLARSTVO – 400 LET V MEŽIŠKI DOLINI	26
110 LET DELOVANJA KULTURNEGA DRUŠTVA PIHALNI ORKESTER PREVALJE	28
SLIKO ORKESTRA SO USTVARILE ŠTEVILNE GENERACIJE	30

ŠOLSTVO

PODELITEV ZLATIH PETK	31
MEDGENERACIJSKO OBJETO ŠOLSKO LETO	32
ČASTNO PRIZNANJE ZA LIKOVNO DELO	33
PROJEKT POSKOČNA TURNEJA V VRTCU KROJAČEK HLAČEK	33
OTROŠKA PUSTNA MAŠKARADA 2020 NA PREVALJAH	34

KULTURA

SLOVENSKI KULTURNI PRAZNIK V OBČINI PREVALJE	36
DITKA, DESET LET USPEŠNE GLASBENE KARIERE	38

ŠPORT IN REKREACIJA

S PREVALJ NA ŠESTNAJST VRHOV	40
KOROTAN SE PREBUJA POLN ENERGIJE	43
KOŠARKARSKA ŠOLA JEZERNIKI PREVALJE	44
ODBOJKA NA PREVALJAH	45
REKREACIJA ZA ŽENSKE NA HOLMCU	46

PODJETNIŠTVO

SPOZNAJTE OXI DENT NA PREVALJAH	47
---	----

Spoštovane občanke, spoštovani občani!

Že večkrat je bila izražena želja, da bi zaradi obilice dogodkov in prireditev, aktivnosti društev in tudi investicij Prevaljske novice izhajale dvakrat letno. Pobudo je podprl tudi novi uredniški odbor, saj je temeljni cilj časopisa kar se da sprotno informiranje občanov o aktualnih dogodkih. Teh pa je v Občini Prevalje zaradi izjemno dejavnih društev in klubov preveč za en časopis. In rezultat? Pred nami je zato poletna – 26. številka Prevaljskih novic!

Življenje se nam je v spomladanskih mesecih zaradi virusa COVID-19 povsem obrnilo na glavo. Ni bilo prizadeto le gospodarstvo – prizadeti smo bili vsi. Nekatere družine so bile ločene, otroci so bili nenadoma zaprti med štiri stene, popolnoma ločeni od prijateljev. Starši šoloobveznih otrok in malčkov predobro veste, da jim kljub neizmerni skrbi zanje niste mogli nadomestiti »normalnega« sveta, prijateljev, obšolskih aktivnosti ... Starejšim je korona kriza nasilno pretrgala stike z vnuki, otroki, sorodniki ... Za njih, ki največkrat potrebujejo le objem in toplo besedo, je bila prepoved socialnih stikov še posebno boleča.

Na občini smo se trudili in si še vedno prizadevamo pomagati vsakomur, ki potrebuje pomoč. Dežurni telefon je bil dosegljiv 24 ur na dan za nasvete in tudi za nudenje pomoči. Veliko ljudi je sodelovalo pri organizaciji pomoči – a ključni so ali ste bili naši srčni prostovoljci. Šivanje mask, dostava paketov pomoči s hrano, toplih obrokov ter zdravil in še bi lahko naštevali. Velika zahvala gre tudi Karitasu in Rdečemu križu. Brez njiju si ne znam predstavljati boja s koronavirusom.

Nihče si ne želi ponovnega izbruha virusa. A če se zgodi, smo pripravljeni, in nas ne sme biti strah. Če smo se med minulo pandemijo še učili in vzpostavili sistem pomoči – ta je odlično deloval –, imamo zdaj tudi izkušnje in ekipo prostovoljcev, ki želi in zna pomagati ljudem v stiski. Ponovno se je izkazalo, da ni nepremostljivih ovir, če stopimo skupaj.

Vse lepo in dobro vam želim!

DR. MATIČ TASIČ, župan Občine Prevalje

ODLIČJA OBČINE PREVALJE ZA LETO 2019

Občina Prevalje na podlagi Zakona o lokalni samoupravi, Statuta Občine Prevalje in Odloka o priznanjih in nagradi Občine Prevalje imenuje častnega občana, podeljuje domicil in nagrado, priznanja Občine Prevalje, Sušnikova priznanja za kulturo in priznanja za šport. Podeljena odličja so znak družbenega priznanja in zahvale našim občanom ter spodbuda za uresničevanje napredka, večanje ugleda in uveljavljanje naše lokalne skupnosti v širšem prostoru.

NAGRADA OBČINE PREVALJE

Športno društvo Leše

Za dolgoletni prispevek k razvoju športa in organiziranosti športnih dejavnosti na Lešah.

Športno društvo (ŠD) Leše je društvo s tradicijo. Pred letom 1967 je delovalo v okviru Kulturnega društva Leše z imenom Svoboda. Njegovi člani so uredili nogometno igrišče in igrišče za odbojko, postavili so smučarsko vlečnico in nekaj let ob vznožju smučišča urejali tudi drsališče. Vseskozi so imeli več različnih ekip: nogometno, odbojkarsko, celo šahovsko. V letih 1998–2020 so izključno s prostovoljnim delom in sponzorskimi sredstvi ob igrišču postavili večnamenski objekt. V tem času so se na novo registrirali in se preimenovali v ŠD Leše. K športnemu udejstvovanju so želeli pritegniti čim več ljudi. V telovadnici objekta so postavili fitnes, pred objektom pa uredili

otroško igrišče. V bližini igrišča so zgradili kros progo za kolesarje in na njej izvedli že nekaj tekem, tudi dve državni z mednarodno udeležbo. Da bi se športno približali tudi starejši generaciji, so s prostovoljnim delom zgradili balinišče. Moška in ženska ekipa že več let tekmujeta v koroški balinarski ligi. Poleg športnih dogodkov že vrsto let prirejajo Leško gavdo, ko se udeleženci celodnevni športnih iger zvečer poveselejo ob glasbi. Od lani prirejajo tudi tekaški in kolesarski memorial Benjamina Kumpreja. S prostovoljnim delom, zagnanostjo in uresničenimi idejami se je ŠD Leše v krajevno skupnost zapisalo kot nepogrešljivi del vaškega (in občinskega) življenja.

PRIZNANJE OBČINE PREVALJE

Irena VOGRIN

Za dolgoletno predano in plemenito delo na humanitarnem področju.

Irena Vogrin je vsestransko aktivna humanitarna delavka v Šentanelu. Že 23 let dela v Društvu Karitas Sveti Danijel in ga vodi od leta 2006. Njeno glavno delo je skrb za starejše, onemogle ter pomoči potrebne in tako omogoča številnim družinam dostojnejše življenje. S svojim prostovoljnim delom, srčnostjo in sočutjem že dolga leta nesebično pomaga številnim sokrajanom.

Urban ŠUMAH

Za pomemben prispevek pri razvoju gospodarstva in uspešno vodenje številnih projektov na področju varstva okolja v Občini Prevalje.

Poleg funkcije podpredsednika Društva upokojencev Prevalje je Urban Šumah dodal tudi pomemben prispevek pri razvijanju gospodarstva in družbenih dejavnostih v Občini Prevalje. V zadnjih petnajstih letih službovanja v državnih organih in delovanja v različnih občinskih delovnih telesih, komisijah in občinskem svetu Občine Prevalje je vseskozi v ospredje postavljal skrb za zdravo okolje in sožitje z naravo. Strokovno je uspešno vodil vrsto projektov, pomembnih za Občino Prevalje in širšo družbeno skupnost. Svoje znanje in odnos do varstva narave uspešno prenaša tudi na mlajše generacije.

Blanka in Milan PRISTOVNIK

Za pomemben prispevek pri razvoju gospodarstva in družbenih dejavnosti v Občini Prevalje.

Družina Pristovnik je leta 1992 ustanovila danes zelo uspešno podjetje Hapro d.o.o. V njem se ukvarjajo predvsem s proizvodnjo in razvojem orodij za obdelavo lesa. Poleg uspešne podjetniške poti je bila družina Pristovnik vseskozi vpeta v kulturno in športno dogajanje v domači občini. Njihovi prispevki, donacije in sponzorstva v obliki finančne podpore društvom so (so)omogočali učenje in vzgojo mladih o dejavnostih ljubiteljske kulture in pomembnosti zdravega bivanja skozi športne aktivnosti. Tako bogatega opusa ustvarjanja v občini najverjetneje ne bi bilo moč zaznati, če društva za svoje delovanje ne bi imela dodatnih finančnih virov, ki omogočajo njihov razvoj v sedanosti in napredek v prihodnosti.

SUŠNIKOVA PRIZNANJA ZA KULTURO

Zlato Sušnikovo priznanje Občine Prevalje

Darko JEVŠNIKAR

Za dolgoletni glasbeni prispevek k rasti, razvoju in uspešnosti Pihalnega orkestra Prevalje.

Darko Jevšnikar in Pihalni orkester Prevalje sta nepretrgoma povezana že 41 let. Z njim je orkester rasel in pridobival veljavo tako na lokalni kot državni ravni. S svojo združevalno močjo in delavnostjo je vedno iskal možnosti povezovanja med člani orkestra in sodelovanja z različnimi kulturnimi društvi. Predsednik je bil 20 let in v tem obdobju je orkester na državnem tekmovanju dosegel največji uspeh – zlato listino s pohvalo in odlično pripravil 34. tekmovanje slovenskih godb na Prevaljah. Bil je tudi pobudnik plesnih večerov s Pihalnim orkestrom Prevalje. Pihalni orkestri so nepogrešljivi glasniki vsakega večjega kraja in Pihalni orkester Prevalje je tudi po zaslugi požrtvovalnega dela Darka Jevšnikarja močno prisoten v občini ter širšem slovenskem prostoru.

Srebrno Sušnikovo priznanje Občine Prevalje

Ivan GRADIŠNIK

Za dolgoletno predanost in uspešno delo pri Pihalnem orkestru Prevalje.

Ivan Gradišnik je član KD Pihalni orkester Prevalje že od leta 1958. Že kot 10-letni fant je začel igrati v orkestru najprej klarinet, nato bariton, zdaj pa igra tubo. Dolga leta je bil član upravnega odbora, 16 let je bil tajnik, od leta 2002 je obveščevalec orkestra. Za svoje ljubiteljsko kulturno udejstvovanje je prejel številna priznanja na lokalni in državni ravni. Je godbenik z najdaljšim stažem v Pihalnem orkestru Prevalje in vsa leta predan orkestru in glasbi.

Bronasto Sušnikovo priznanje Občine Prevalje

Ferdo PIKO

Za negovanje pevske tradicije in prisotnost kulture v Šentanelu.

Ferdo Piko je vsestranski kulturni delavec v Šentanelu. Od petnajstega leta je član MoPZ Šentanelski pavri. Po smrti Mitje Šipka je prevzel vodenje zbora, ki ohranja stare napeve koroške narodne pesmi in je posebnost v slovenskem kulturnem prostoru. Vodi tudi Vokalno skupino Šentanel, bil je vodja etno skupine Rakuni in je idejni vodja prireditve Pod lipo sred vasi, pesem zadoni. Dolga leta je bil član in predsednik Folklorne skupine Luka Kramolc Šentanel, z igranjem na klarinet pa je pomagal tudi drugim folklornim skupinam. Vsa leta je tudi aktivni član Kulturnega društva Šentanel in daje pomemben prispevek h kulturni podobi Šentanela.

PRIZNANJA OBČINE PREVALJE ZA ŠPORT

Zlato priznanje Občine Prevalje za šport

Vinko KRMEK

Za velik prispevek k razvoju nogometa na Prevaljah in uspešno delovanje Nogometnega kluba Korotan Prevalje.

V času največjih uspehov Nogometnega kluba Korotan Prevalje in vse do uvrstitve v prvo slovensko nogometno ligo ter na evropsko tekmovanje Intertoto je Vinko Krmek dolga leta vsak svoj trenutek prostega časa namenil požrtvovalnemu in nesebičnemu prostovoljnemu delu pri tem nogometnem klubu. S tem je veliko prispeval k takratnim zgodovinskim uspehom prevaljskega nogometnega kluba.

Srebrno priznanje Občine Prevalje za šport

Ignac MLAKAR

Za dolgoletno uspešno delo v Društvu upokojencev Prevalje na področju športa.

Ignac Mlakar od leta 2003 uspešno vodi kegljaško sekcijo pri Društvu upokojencev (DU) Prevalje in vsa tekmovanja rekreativnega kegljanja v regiji v okviru Koroške pokrajinske zveze, kjer je že 12 let predsednik kegljaške sekcije. Član upravnega odbora DU Prevalje je 16 let, od leta 2003 je tudi član upokojenske gledališke skupine Zimzelen. Vrsto let vodi tudi letovanja v Izoli, kjer za člane organizira športne in rekreacijske dejavnosti.

ŠPORTNIK LETA 2019

Vid PERŠAK

Vid Peršak, športnik leta 2019, je v tekmovalni sezoni 2019 kot edini Slovenec postal eden štirih profesionalnih tovarniških voznikov španske kolesarske tovarne Orbea. Je tudi član kolesarskega kluba MTB Črni vrh.

V sezoni 2019 je nastopal na veliko tekmovanjih doma in po svetu. V skupnem seštevku tekem za slovenski pokal je dosegel drugo mesto, na tekmah European Enduro Series pa je enkrat zmagal in osvojil skupno tretje mesto. Nastopil je tudi na šestih dirkah svetovnega pokala – Enduro World Series in se uvrstil na skupno 38. mesto. Največji uspeh pa je dosegel z zmago na tridnevni etapni dirki po Španiji – Trans nomad. Vid ni le aktivni športnik, temveč tudi zgledni študent na Fakulteti za šport v Ljubljani. Svoj skopo odmerjeni prosti čas posveča konstruiranju in izgradnji kolesarskih trailov na Peci v Avstriji in domačih krajih – v Šentanelu, na Jamnici in Suhem Vrhu. Je ambasador gorskega kolesarjenja za Slovenijo, poleg vseh tekmovalnih obveznosti pa tudi pomočnik trenerja koroških gorskih kolesarjev pri Kolesarskem klubu Ravne, kjer skrbi za trening in razvoj podmladka. Julija 2019 je na Ravnah na Koroškem izvedel tridnevni Kolesarski kamp Vida Peršaka z gorskimi kolesarji iz celotne Slovenije.

Lojze Lebič je postal novi častni član Slovenske filharmonije

Akademik Lojze Lebič, rojen 1934. leta na Prevaljah, je že desetletja eden najvidnejših slovenskih skladateljev, njegov ugled in prepoznavnost odmevata daleč v mednarodni prostor. Za svoj raznovrsten in tehten kompozicijski opus ter svoje vsestransko glasbeno delovanje tudi kot dirigent, univerzitetni profesor, glasbeni pisec, član mednarodnih glasbenih organizacij ter domačih in mednarodnih tekmovalnih žirij je prejel mnoge nagrade in ugledna priznanja, med njimi več nagrad Prešernovega sklada, veliko Prešernovo nagrado ter Kozinovo nagrado, najvišje priznanje Društva slovenskih skladateljev. Za njegov neprecenljiv prispevek k slovenski glasbi mu je Slovenska filharmonija na koncertu Zbora Slovenske filharmonije pod vodstvom dirigentke Jerice Bukovec 16. januarja 2020 podelila naziv častnega člana.

Skladatelj Lojze Lebič je vse življenje tesno povezan z domačim krajem in njegovim kulturnim življenjem. Je častni član naše občine in Kulturnega društva Mohorjan. V skladateljevem bogatem glasbenem opusu in njegovih zapisih ima Koroška svoje vidno mesto. V skladateljevem rojstnem kraju smo v preteklih letih prisluhnili njegovim številnim glasbenim delom, tudi krstnim izvedbam. Pri Mohorjanu so založili in izdali Lebičevi knjigi *Od blizu in daleč* ter več Lebičevih glasbenih edicij in zgoščenk z njegovo glasbo, nazadnje *Antologijo* – album štirih zgoščenk, cvetober Lebičeve instrumentalne in zborovske glasbe.

Prešernovo nagrado za življenjsko delo je prejel baletnik Milko Šparemblek

Milko Šparemblek se je rodil 1. decembra 1928 na Prevaljah (v nekdanji Pečetovi hiši). Kot baletnik, koreograf, dramaturg in režiser je deloval na največjih svetovnih odrih in doma. Uvršča se v sam svetovni vrh baletnih umetnikov, ki so s svojim ustvarjanjem pomembno vplivali na razmišljanje o plesni umetnosti v današnjem času. S svojimi častitljivimi enaindevetdesetimi leti in s sedmimi desetletji dolgo ustvarjalno potjo je najstarejši še aktivni koreograf na svetu. Njegov dosednji ustvarjalni opus obsega več kot sto petdeset baletnih, opernih in dramskih predstav, ki jih je postavil v petinštiridesetih gledališčih po svetu, pa vrsto umetniških filmov in izvirnih televizijskih stvaritev.

Milka Šparembleka, legendo svetovnega baleta, danes živčega v Zagrebu, smo v preteklosti že trikrat gostili na prevaljskem odru. Vselej se je rade volje odzval Mohorjanovemu povabilu in s plesalci Društva baletnih umetnikov Slovenije prišel med nas. Doživetja ob srečanju z njim in njegova srečanja z domačim krajem so bila prežeta s toplino in prisrčnostjo.

Prevaljčani smo zelo ponosni na umetnika, drugega našega Prešernovega nagrajenca!

Obema izrekamo iskrene čestitke z željo, da ustvarjalni umetniški navdih še dolgo bogati njuno in naše življenje.

Prostovoljstvo v Občini Prevalje

V Občini Prevalje so takoj po razglasitvi epidemije koronavirusa vzpostavili dobro organiziran in koordiniran sistem prostovoljstva, ki ga pred tem na Prevaljah v taki obliki nismo imeli. Hitro so namreč presodili, da je situacija zelo resna in da bo občina samo na tak način lahko najbolje pomagala ljudem, ki so se zaradi predpisanih ukrepov znašli v (še večji) stiski.

Postavili so spletno stran prevalje.net in stran na družbenem omrežju Facebook ter občane pozvali, naj se prijavijo kot prostovoljci. Tisti, ki so se želeli priključiti verigi organiziranega prostovoljstva, so na posebni obrazec, ki je bil na voljo na omenjenih straneh, napisali, kako lahko pomagajo, kaj znajo, kdaj imajo čas ...

Z izpolnitvijo obrazca na spletni strani pa so svoje prošnje za pomoč lahko oddali občani (prošnje za nakup hrane, zdravil ...). Na voljo je bila tudi mobilna številka, na katero so lahko svoje želje posredovali 24 ur na dan. Vse prejete prošnje so se vnašale v sistem prostovoljstva in se potem obravnavale.

V kriznem času se je za prostovoljce prijavilo 59 oseb, na koncu jih je v prostovoljskih akcijah sodelovalo 122. Najmlajši prostovoljec je štel 19 let, najstarejša prostovoljka pa 90.

Prostovoljke so sešile več kot 3.800 pralnih mask, prostovoljci pa so jih razdelili vsem gospodinjstvom v občini. V krajevnih skupnostih (KS) so maske pomagali razdeljevati tudi člani svetov KS. Prostovoljci so izdelali tudi preko 5.000 mask za enkratno uporabo in jih dostavili vsem trgovinam v občini za primer, če nakupovalci svoje maske ne bi imeli.

V času ko smo bili vsakodnevno bombardirani z novicami o porastu okužb, o novih žariščih izbruhov in ko je bila glavna misel nas vseh, da mi in naši dragi ostanemo zdravi, so prostovoljci ob pomoči gostišča Krištan vsak dan razvozili od 10 do 12 toplih kosil, več kot 270 paketov pomoči Karitasa in Rdečega križa ob velikonočnih praznikih, več kot šestdesetkrat so nabavili in razvozili zdravila, osnovne potrebščine ter druge manjše stvari.

Prostovoljstvo je doživelo velik odziv občanov, mnogi izmed njih so se prostovoljcem tudi pridružili. Z donacijami je pomagalo veliko podjetij, ki tudi v času krize niso pozabila, da je največja človeška vrlina pomoč sočloveku.

To je bilo tudi vodilo vseh prostovoljcev, ki so nesebično žrtvovali svoj čas, da so ljudem v stiski vsaj malo olajšali vsakodnevno življenje v izolaciji.

Vsem, ki ste sodelovali v verigi prostovoljstva na Prevaljah, se v imenu vseh občanov iskreno zahvaljujem za nesebično pomoč in za številne ure prostovoljstva, ki ste jih namenili pomoči potrebnim. Največje darilo, ki ga lahko damo drugim, je naš čas. In prostovoljci ste ga v negotovih časih korona krize podarili največ.

Po poročilu koordinatorja prostovoljstva Boštjana Gorenška zapisala Barbara Žvirč.

Civilna zaščita Občine Prevalje

Civilna zaščita (CZ) je namensko organiziran del sistema varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami oziroma poseben del namensko organiziranih sil za zaščito, reševanje in pomoč. CZ obsega organe vodenja, enote in službe za zaščito, reševanje in pomoč, zaščito in reševalno opremo ter objekte in naprave za zaščito, reševanje in pomoč. V celoti je organizirana na regionalni in državni ravni, v lokalnih skupnostih pa njeno organiziranje še poteka. Enote in službe CZ se organizirajo po prostorskem načelu kot taktične enote z močjo od ene ekipe oziroma oddelka do ene čete. Istovrstne enote in službe CZ se lahko med seboj združujejo v večje sestave. (vir: spletna stran Občine Prevalje)

Za CZ smo slišali že vsi, mnogi pa ne vemo, kaj točno to je, kakšne so njene naloge in kako je organizirana. Ker smo v času korona krize pogosto slišali, da so občanom zelo pomagali prostovoljci in CZ, je prav, da slednjo tudi predstavimo. Za ta namen sem se pogovarjala s poveljnikom CZ Prevalje Gvidom Lužnikom - Luko.

BŽ: »Povejte nam, prosim, kakšne so naloge poveljnika CZ.«

GLL: »Poveljnik CZ, ki ga imenuje župan, vodi zaščito, reševanje in pomoč ob naravnih in drugih nesrečah. Pomaga mu občinski štab CZ, in sicer s strokovno podporo pri vodenju ter z opravljanjem drugih operativno-strokovnih nalog zaščite, reševanja in pomoči.«

BŽ: »Kaj natančneje pa je občinski štab CZ?«

GLL: »Občinski štab CZ ima določeno število članov, ki so imenovani iz vrst strokovnjakov ter predstavnikov tistih organov, organizacij in služb, ki sodelujejo pri zaščiti, reševanju in pomoči, skladno z načrti zaščite in reševanja. Delo štaba vodi poveljnik CZ, v njegovi odsotnosti pa namestnik poveljnika. Sile za zaščito, reševanje in pomoč ob naravnih

in drugih nesrečah v Občini Prevalje pa so: javna gasilska služba (PGD Prevalje) ter enote, službe in drugi operativni sestavi gospodarskih služb, zavodov in drugih organizacij ter sile zaščite in reševanja po pogodbi.«

BŽ: »Kakšna je pravna podlaga za organiziranje CZ?«

GLL: »Pravna podlaga so Zakon o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami, številne uredbe ter Nacionalni program varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami.«

BŽ: »Kdo vam pomaga v primeru naravnih nesreč – poplav, plazov, vetroloma ... – ko recimo poleg pomoči gasilcev potrebujete tudi stroje in druge delovne pripomočke, da lahko zavarujete okolico in ljudi?«

GLL: »Pomagajo nam gradbena podjetja, ki nam posodijo stroje – bagre, kopače, viličarje ... Brez njihove pomoči bi bilo težko, saj ne moremo kopati na roke. En tak primer je bil denimo plaz na Lešah, ko smo stroje res potrebovali. Stroške za intervencije CZ pa nosi občina.«

BŽ: »Nam lahko opišete, kako ste se odzvali na razglasitev epidemije zaradi koronavirusa?«

GLL: »Na take primere človek nikoli ni zares pripravljen, saj te lahko vedno kaj preseneti. Sploh v primeru koronavirusa, ki se nam je zgodil prvič. Komunikacija na začetku ni bila najboljša, saj so od države prihajala vsak dan nova, druga(čna) navodila. Najprej smo se znotraj organizacije odločili za nabavo nujne zaščitne opreme – mask, rokavic, razkužila ... Nanjo smo kar dolgo čakali, ker je na območju celotne države ni bilo dovolj. Ponjo smo se odpeljali sami, kar so nam pa podarile institucije, smo dali v zdravstvene domove, v dom starejših občanov, šoli, vrtcu ... Lotili smo se tudi izdelave pralnih mask in so jih v dvorani Družbenega doma šivale prostovoljke, izdelovali pa smo tudi zaščitne maske za enkratno uporabo in jih razdelili po trgovinah ... Imeli smo tudi nekoliko težav, saj imajo nekateri člani štaba CZ službe, v katerih so bili v času koronavirusa nepogrešljivi. So nam pa dosti pomagali tudi občinski svetniki, župan je bil zelo proaktiven, v verigi organiziranega prostovoljstva pa smo imeli tudi osebe, ki so priskočile na pomoč pri fizičnih delih, razdeljevanju opreme ...

BŽ: »Ste sodelovali tudi z zdravstvenimi domovi in domom starejših občanov?«

GLL: »Smo. Z domom starejših občanov smo zelo dobro sodelovali. Pomagali smo pri nabavi zaščitne opreme ter pri nadzoru prihodov/odhodov v dom. Nadzorovali smo, recimo, da ne bi kdo nenadzorovano vstopil v dom ali da stanovalcem ne bi svojci kaj 'prešvercali', sploh med velikonočnimi prazniki. Dom starejših Na Fari je primer dobre prakse. Odreagirali s(m)o hitro, zaprli dom in tako preprečili, da bi se pojavila in širila okužba.«

BŽ: »Sodelujete tudi z drugimi občinskimi štabi CZ?«

GLL: »Ja, sodelujemo. V primerih poplav, recimo, moramo vedeti, kje lahko potoki in reke, ki tečejo skozi več občin, poplavlajo in prestopijo bregove, kje moramo še posebno paziti. Poznati moramo tudi ceste in stranpote, če bi se sprožil plaz ali bi se zgodila morebitna druga nesreča in bi bilo treba urediti obvoze. Tudi v času korone smo sodelovali, komunicirali in si izmenjavali mnenja in izkušnje. Preverili smo tudi, kam bi lahko, če bi bilo treba ljudi izolirati, nastanili morebitne obolele. Sodelovanje je res bistvenega pomena, tega se še ne zavedamo dovolj. V prihodnje je ena izmed nalog CZ tudi, da se bolj medobčinsko povežemo, sploh v Mežiški dolini, in da prebivalce seznanimo, kdaj in kako lahko CZ izkoristijo za pomoč.«

BŽ: »Omenili ste naloge za prihodnje. Kaj še načrtujete?«

GLL: »Prva naloga je vzpostavitev tehnične ekipe, ki bo pripravljena za primere, ko bomo potrebovali njeno pomoč. Na travniku poleg vrtca načrtujemo urediti pristajališče za helikopterje. Tam je primeren prostor, saj je lahko dostopno, ceste in dovozi so urejeni, tako da bi imele podporne službe (reševalci, gasilci, zdravniške službe ...) v teh primerih omogočen kar najbolj enostaven dostop.«

BŽ: »Kakšne pa so vaše dnevne naloge takrat, ko ni izrednih razmer in ko vas ljudje ne potrebujejo na terenu?«

GLL: »CZ se je zdaj po nekajletnem zatišju ponovno nekoliko bolj organizirala. Naravne razmere so nas prisilile v to, da smo na terenu preverili, kako so očiščene struge potočkov, sploh tistih, ki so v zadnjih časih najbolj poplavljeni in povzročili največ škode. Kar je bilo potrebno, smo počistili, veliko se je saniralo, naredili so se načrti, kako ravnati ob raznovrstnih nesrečah. Predpisi so podani že po pravni podlagi, treba jih je samo upoštevati in se organizirati tako, da se lahko hitro in pravilno odzovemo. Čaka nas še nekaj izobraževanj, prilagoditev in ozaveščanja tako članov kot tudi prebivalcev občine, saj lahko veliko storijo tudi oni pri preventivi.«

Poveljniku CZ Prevalje hvala za pojasnitev nalog in načrtov CZ. Bralce Prevaljskih novic pa pozivam, naj bodo proaktivni, odzivni in tolerantni, ko se zgodi nesreča. Veliko lahko preventivno storimo že sami in tako pomagamo sebi, sosedom in CZ, da v primerih, ko je treba hitro ukrepati in priskočiti na pomoč, ne oviramo, ampak sodelujemo pri dobrih delih tistih, ki svoj čas namenjajo pomoči potrebnim.

SESTAVA OBČINSKEGA ŠTABA CIVILNE ZAŠČITE PREVALJE

- Gvido Lužnik - Luka – poveljnik Civilne zaščite (kontakt: tel. 031 754 901, gvido.luznik@guest.arnes.si)
- Nika Zlata – namestnica poveljnika

Članice in člani:

- Martina Sušec Valentar
- Izidor Močilnik
- Igor Ledinek
- Miloš Jovan
- Sašo Hovnik

Barbara Žvirc

Koronavirus: o virusu in razmerah na Koroškem

V Wuhanu na Kitajskem so decembra 2019 zaznali več primerov pljučnic. Pri bolnikih so izključili številne običajne povzročitelje pljučnic oziroma respiratornih okužb in potrdili okužbo z novim koronavirusom. Poimenovali so ga SARS-CoV-2, bolezen, ki jo virus povzroča, pa COVID-19.

Bolezen se kaže s slabim počutjem, utrujenostjo, nahodom, vročino, kašljem in pri težjih oblikah z občutkom pomanjkanja zraka, kar je običajno za pljučnico. Po sedaj znanih podatkih lahko sklepamo, da poteka v lažji obliki pri približno 80 odstotkih okuženih, težji potek naj bi imelo približno 20 odstotkov zbolelih, smrtnost se ocenjuje na 2–4 odstotke. Večina umrlih so starejše osebe, ki so imele pridružene kronične bolezni srca in pljuč, sladkorno bolezen ipd. Za težji potek bolezni je značilna pljučnica.

Novi koronavirus se prenaša kapljično – oseba, ki kašlja, kiha in glasno govori, bolezen s kapljicami prenaša na ljudi v svoji okolici, če so ti na razdalji manj kot 1,5 metra, in kontaktno, ko bolnik s kašljanjem, kihanjem, glasnim govorjenjem in z onesnaženimi rokami kapljice prenese na površine, ki se jih potem dotikajo druge osebe.

Po rezultatih raziskav sklepamo, da so osebe lahko kužne že dva dni pred pojavom bolezenskih znakov, kužnost pa je največja v prvih dneh po začetku bolezenskih znakov.

Inkubacijska doba (to je doba od izpostavitve virusu do pojava prvih znakov) je od 2 do 14 dni. V povprečju naj bi bila inkubacijska doba dolga 6 dni.

Okužbe z novim koronavirusom od drugih povzročiteljev akutnih okužb dihal, vključno s pljučnicami, ne moremo ločiti zgolj na osnovi poteka bolezni in bolnikovih težav. Za potrditev ali izključitev okužbe z novim koronavirusom je potrebno mikrobiološko testiranje. Koronavirus se dokazuje v brisu nosno-žrelnega prostora, brisu žrela, izločku dihal in tudi v drugih kužninah.

Koroška

Na Koroškem smo za zdaj evidentirali 52 obolenj s COVID-19, prvo okužbo smo dokazali 14. marca 2020.

Potrdili smo okužbe pri 23 moških in 29 ženskah. Najstarejša obolela oseba je bila stara 90 let, najmlajša pa 20. Umrli sta dve osebi, ženska in moški.

V času epidemiološkega spremljanja oseb in njihovih tesnih kontaktov smo spremljali 450 samoizolacij. To pomeni, da smo po iskanju in identifikaciji kontaktov pozitivne osebe tem kontaktom svetovali, naj ostanejo 14 dni v samoizolaciji, in s tem preprečili nadaljnje širjenje okužbe. Podali smo 15 predlogov za karanteno.

Zadnji pozitivni primer je bil na Koroškem identificiran 8. maja 2020.

KAJ JE POMEMBNO VEDETI, DA BOLEZNI NE PRENAŠAMO NA DRUGE OSEBE?

Če zbolite z znaki viroze, ne hodite v službo, šolo, vrtec. Prav tako ne vstopajte nenapovedano v zdravstveno ustanovo, ampak najprej po telefonu pokličite izbranega ali dežurnega zdravnika in se ravnajte po njegovih navodilih.

Znaki običajnih viroz so zelo podobni znakom okužbe z novim koronavirusom. Brez posveta z zdravnikom ni mogoče ugotoviti povzročitelja viroze. Za testiranje na koronavirus se odloči izbrani zdravnik, ta vas tudi napoti na mesto, kjer to izvajajo.

Ne pozabimo na izvajanje osnovnih preventivnih ukrepov. Ti veljajo tudi za preprečevanje prenosa drugih respiratornih nalezljivih obolenj in so:

- Redno in temeljito si umivamo roke z milom in vodo.
- Če voda in milo nista dostopna, si roke razkužimo z namenskim razkužilom za roke.
- Ne dotikamo se obraza (oči, nosu in ust) z nečistimi/neumitimi rokami.
- Izogibamo se tesnih stikov z ljudmi, ki kažejo znake nalezljive bolezni.
- Upoštevarno varno razdaljo 1,5 metra med osebami.
- Upoštevarno pravilno higieno kašlja (preden zakašljamo/kihnemo, si pokrijemo usta in nos s papirnati robčkom ali zakašljamo/kihnemo v zgornji del roka-va). Papirnat robček po vsaki uporabi odvržemo med odpadke in si nato umijemo roke z milom ter vodo.
- Za čiščenje površin uporabljamo vodo in običajna čistilna sredstva.
- Večkrat očistimo površine, ki se jih pogosto dotikamo (npr. kljuke, mize, kuhinjski pult, nočne omarice, straniščno školjko, pipe umivalnikov, telefone, tipkovnice ipd.).
- Poskrbimo za redno zračenje zaprtih prostorov. Prostor prezračimo večkrat na dan, od pet do deset minut.

Neda Hudopisk, dr. med., spec. javnega zdravja, predstojnica NIJZ OE Ravne na Koroškem

Članek je bil napisan 9. junija 2020.

PREVALJE

Prikaz **Zdravje v občini 2020** je namenjen pregledu ključnih kazalnikov zdravja v občini v primerjavi s slovenskim in regionalnim povprečjem.

Okolje, v katerem ljudje bivajo in delajo, pomembno vpliva na njihovo zdravje. S prikazom zdravstvenega stanja želimo spodbuditi deležnike na lokalni ravni, zlasti odločevalce, pri njihovih aktivnostih za promocijo in krepitev zdravja svojih prebivalcev.

Podatke za vse slovenske občine, dodatne grafične prikaze in definicije kazalnikov najdete na spletni strani <http://obcine.nijz.si>.

Več podatkov o zdravju pa lahko najdete na spletni strani <https://podatki.nijz.si>.

NEKAJ DEJSTEV O ZDRAVJU V OBČINI

Zdravstveno stanje in umrljivost

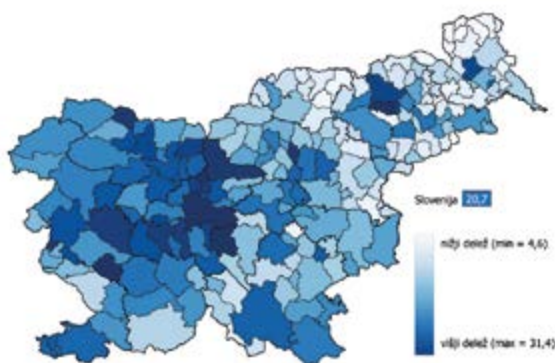
- Bolniška odsotnost delovno aktivnih prebivalcev je trajala povprečno 24,5 koledarskih dni na leto, v Sloveniji pa 16,4 dni.
- Delež oseb, ki prejemajo zdravila zaradi povišanega krvnega tlaka, je bil nižji od slovenskega povprečja, za sladkorno bolezen prav tako.
- Stopnja bolnišničnih obravnav zaradi srčne kapi je bila 3,6 na 1000 prebivalcev, starih 35 do 74 let, v Sloveniji pa 2,1.
- Pri starejših prebivalcih občine je bila stopnja bolnišničnih obravnav zaradi zlomov kolka 6,4 na 1000, v Sloveniji pa 6,5.
- Delež uporabnikov pomoči na domu je bil nižji od slovenskega povprečja.
- Stopnja umrljivosti zaradi samomora je bila 11 na 100.000 prebivalcev, v Sloveniji pa 19.

Dejavniki tveganja za zdravje in preventiva

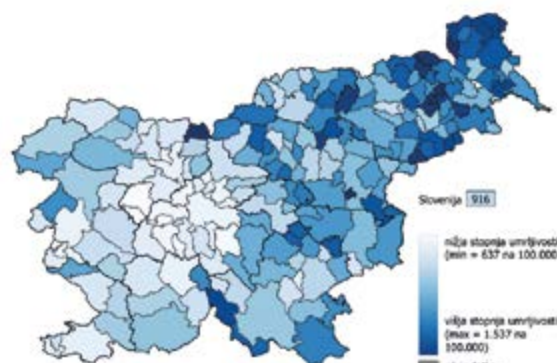
- Telesni fitnes otrok je bil blizu slovenskemu povprečju.
- Stopnja bolnišničnih obravnav zaradi poškodb v transportnih nezgodah je bila 2,0 na 1000 prebivalcev, v Sloveniji pa 1,4.
- Delež prometnih nezgod z alkoholiziranimi povzročitelji je bil blizu slovenskemu povprečju.
- Odzivnost v Program Svit - presejanju za raka debelega črevesa in danke je bila 62,3 %, v Sloveniji pa 64,6 %.
- Presejanost v Programu Zora - presejanju za raka materničnega vratu je bila 78,0 %, v Sloveniji pa 71,7 %.

Vpliv svinca na zdravje

- V Zgornji Mežiški dolini poteka program za izboljšanje kakovosti okolja. Več na: <http://www.sanacija-svinec.si>.

Slika 1: Odstotek uporabnikov konoplje (marihuane, hašiša) kadarkoli v življenju, Slovenija, 2018

Slika 2: Umrljivost po stalnem bivališču na 100.000 prebivalcev - starostno standardizirana, povprečje 2014-18

KAJ JE KONOPLJA?

Konoplja je do šest metrov visoka rastlina, v kateri se nahaja več kot 400 različnih kemičnih snovi, med katerimi sta najbolj znani aktivni substanci kanabinoide THC (delta-9-tetrahidrokanabinol) in CBD (kanabidiol). Medtem ko CBD nima psihoaktivnih učinkov, je THC psihoaktivna snov, ki lahko povzroča zasvojenost in druga tveganja za zdravje ljudi. V Sloveniji je psihoaktivno konopljo in pripravke iz nje (hašiš, hašišovo olje in marihuana) kaznivo gojiti in prodajati, posredovati ali omogočati njeno uporabo, medtem ko se posest manjše količine za enkratno lastno uporabo obravnava kot prekršek, kar pomeni, da v Sloveniji posest manjše količine psihoaktivne konoplje za enkratno lastno uporabo pravno formalno ni kaznivo dejanje. Izjema je konoplja, ki jo je dovoljeno gojiti in uporabljati v industrijske in prehranske namene in za katero je v državah EU dovoljena koncentracija THC pod 0,2 % v suhi snovi rastline in se uporablja za izdelovanje vrvi, blaga, moke, olja, kozmetične pripravke itd.

Ali konoplja* lahko povzroči zasvojenost?

Psihoaktivne snovi v konoplji (THC) delujejo na možganski center za ugodje, kjer se razvije mehanizem zasvojenosti. Tako kot pri drugih psihoaktivnih snoveh se po dlje trajajoči uporabi razvije toleranca - to pomeni, da mora uporabnik za isti učinek uporabiti večjo količino psihoaktivne snovi, razvije pa se lahko tudi zasvojenost. Znano je, da se zasvojenost v višjem deležu razvije pri ljudeh, ki so začeli uporabljati konopljo* že v mladosti.

Kakšne so posledice rabe konoplje pri otrocih in mladostnikih?

Uporaba konoplje je škodljiva, še zlasti v obdobju mladostništva. V času odrasčanja so človeški možgani zelo občutljivi na zunanje vplive. Raziskave so pokazale, da kanabinoidi pri otrocih in mladostnikih vplivajo na razvoj tistega dela možganov, ki je zadolžen za obdelavo sprejetih podatkov in za miselne procese, ki na koncu pripeljejo do reševanja problemov in sprejemanja odločitev (npr. pri računanju). Pri redni uporabi se te sposobnosti zmanjšajo, še posebej pri tistih, ki so začeli uporabljati to drogo pred 18. letom starosti. Uporabo konoplje pri otrocih in mladostnikih nekatere raziskave povezujejo tudi s slabšim učnim uspehom in predčasno opustitvijo šolanja. Poveča se tudi tveganje za uporabo drugih drog in zasvojenosti.

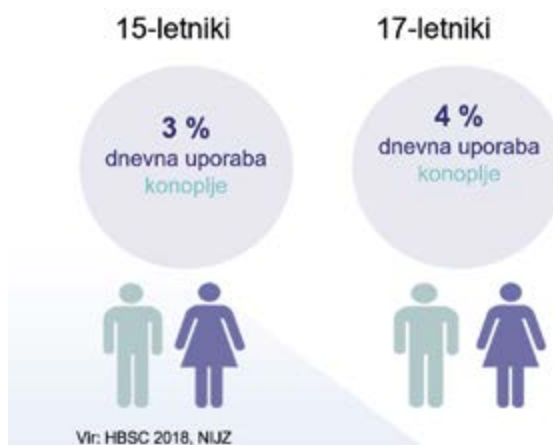
Stanje v Sloveniji

Konoplja (marihuana in hašiš) je najbolj razširjena prepovedana droga med prebivalci Slovenije. V zadnjih letih vsebnost THC v konoplji narašča, kar med upo-

rabniki dodatno povečuje tveganje za zdravje.

Mladostniki

Tipično obdobje za pričetek uporabe konoplje sega v obdobje pozne adolescence in doseže vrh v zgodnji odraslosti. Po podatkih raziskave Z zdravjem povezano vedenje v šolskem obdobju iz leta 2018 je vsak peti (21 %) 15-letnik in skoraj vsak drugi 17-letnik (42 %) že kdaj v življenju uporabil konopljo, dnevno** pa konopljo uporablja skoraj 3 % 15-letnikov in skoraj 4 % 17-letnikov (Slika 3).

Slika 3: Dnevna** uporaba konoplje pri 15 in 17-letnikih

Skoraj polovica 15-letnikov (48 %) in 62 % 17-letnikov meni, da bi zelo lahko ali lahko dobili konopljo v naslednjih 24 urah, kar pomeni, da je konoplja v Sloveniji zelo lahko dostopna droga.

Odrasli

Uporaba konoplje lahko povzroča škodljive zdravstvene posledice, tako akutne kot kronične. Med akutnimi učinki je ena najresnejših posledic povečano tveganje za udeležbo v prometnih nezgodah. Kronični učinki vključujejo nastanek zasvojenosti, bolezni dihal in razvoj psihotičnih simptomov. Bolj ogroženi so tisti, ki pogosto uporabljajo kanabinoide, in tisti, ki so začeli z uporabo v mladosti.

V zadnjem desetletju je v Sloveniji število zastrupitev s THC naraslo. Tako so bili med leti 2014 in 2017 kanabinoidi najpogostejše prepovedane droge, ki so jih odkrili pri odraslih zastrupljenih z drogami v UKC Ljubljana.

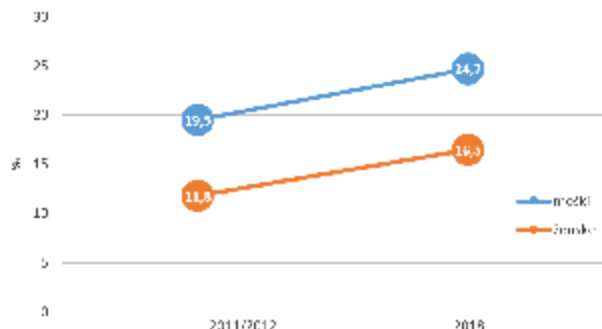
Po podatkih Nacionalne raziskave o uporabi tobaka, alkohola in drugih drog med prebivalci Slovenije, ki jo je v letu 2018 izvedel Nacionalni inštitut za javno zdravje, je konopljo že kdaj v življenju uporabilo 21 % prebivalcev Slovenije v starosti 15–64 let, med njimi so jo najpogostejše uporabili moški, stari med 25 in 34 let (40 %).

* tukaj in v nadaljevanju je pod konopljo mišljena psihoaktivna konoplja in pripravki iz nje (marihuana, hašiš, hašišovo olje)

** dnevna uporaba pomeni uporabo konoplje 20 ali več dni v zadnjih 30 dneh

Primerjava podatkov raziskave iz leta 2018 s podatki iz raziskave 2011-2012 kaže, da je prišlo do zvišanja uporabe konoplje, in sicer pri obeh spolih in skoraj vseh starostnih skupinah (Slika 4).

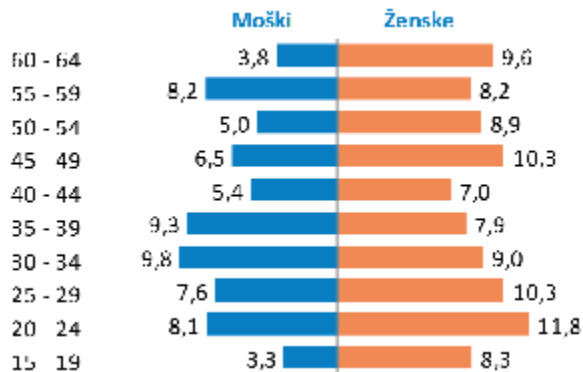

Slika 4: Uporaba konoplje kadarkoli v življenju po starostnih skupinah, 2011/2012 in 2018

Uporaba konoplje v medicinske namene

S spremembo Uredbe o razvrstitvi prepovedanih drog je v Sloveniji od leta 2014 dalje omogočeno, da lahko zdravnik, skladno s strokovnimi smernicami in predpisi, predpiše zdravila na osnovi naravnih ali umetnih kannabinoidov in od leta 2016 dalje medicinsko konopljo (THC).

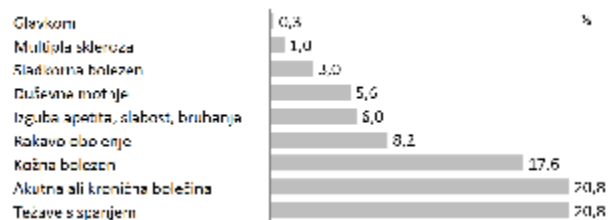
Po podatkih Nacionalne raziskave o uporabi tobaka, alkohola in drugih drog med prebivalci Slovenije iz leta 2018 je 8 % Slovencev že kdaj uporabilo konopljo v različne zdravstvene namene. Med njimi je višji delež žensk. Med osebami, ki konoplje v zdravstvene namene še niso uporabili, jih 14 % razmišlja o tem, da bi jo uporabili v prihodnje (Slika 5).

Slika 5: Uporaba konoplje v medicinske namene po spolu in starostnih skupinah

Le 2 % uporabnikov konoplje v zdravstvene namene je prejelo konopljo na zdravniški recept. Večina jo je kupila od znanca, v specializirani prodajalni ali preko spleta. Uporabili so jo zaradi različnih zdravstvenih težav, največkrat zaradi akutne ali kronične bolečine, zaradi težav s spanjem in različnih kožnih obolenj (Slika 6). Potrebno je poudariti, da marihuana, hašiš in hašišovo olje, ki se ponujajo na črnem trgu, niso registrirana zdravila in se ne uporabljajo za zdravljenje v

uradni medicini, saj ti pripravki ne morejo zagotavljati učinkovitosti in varnosti.

Slika 6: Najpogostejše zdravstvene težave, zaradi katerih so uporabili konopljo

Konoplja in vožnja

Vožnja pod vplivom katerekoli psihoaktivne snovi, tudi konoplje, je prepovedana. Poleg alkohola postaja konoplja čedalje pogostejše zaznana snov pri voznikih in pomembno vpliva na področje prometne varnosti. Študije kažejo, da se tveganje za prometno nezgodo pri voznikih, ki vozijo pod vplivom konoplje poveča za najmanj dvakrat. Tveganje se še dodatno poveča ob kombinaciji THC z alkoholom ali drugimi psihoaktivnimi snovmi. Rezultati raziskave o uporabi drog med slovenskimi vozniki, ki jo je izvedla Agencija za varnost prometa v letu 2016 so pokazale, da je 8 % vprašanih že sedlo za volan pod vplivom prepovedanih drog, med katerimi je bila najpogostejša konoplja. Zaradi navedenega policija vse več pozornosti namenja tudi preverjanju prisotnosti drog pri voznikih v cestnem prometu (poseben postopek in preizkus z napravo za hitro ugotavljanje drog).

Preventiva

Pri učinkovitem preprečevanju rabe drog so pri mladostnikih ključni varovalni dejavniki, med katerimi je na prvem mestu podporno ožje družinsko okolje in dobri odnosi v družini. Otroci, ki jim starši nudijo dovolj opore in varne navezanosti, se redkeje zatekajo v družbo vrstnikov, ki uživajo psihoaktivne snovi, prav tako je verjetnost rabe drog med mladimi, ki preživijo veliko kvalitetnega časa s starši, oziroma družino, manjša.

Velik vpliv ima tudi pozitivno šolsko okolje in ustrezni ukrepi lokalnih skupnosti oziroma politik na lokalni ravni. Vloga slednjih je predvsem omogočanje, nudenje in financiranje prostorov in dejavnosti, pri katerih se lahko mladi združujejo in preživljajo čas v obliki različnih aktivnosti, s pomočjo katerih se lahko mladostniki na zdrav način povezujejo z vrstniki. Vse več raziskav namreč potrjuje pomen organizacije prostora časovnih mladinskih aktivnosti in vrstniških skupin na zgodnje oblikovanje življenjskega sloga. Zelo malo mladostnikov, katerih prijatelji ne uživajo drog, namreč poroča, da so droge kdaj poizkusili sami. Na lokalnem nivoju pa so zelo pomembni tudi ukrepi, ki vplivajo na zmanjševanje dostopnosti psihoaktivnih snovi in ustvarjanje zdravih okolij.

* tukaj in v nadaljevanju je pod konopljo mišljena psihoaktivna konoplja in pripravki iz nje (marihuana, hašiš, hašišovo olje)

** dnevna uporaba pomeni uporabo konoplje 20 ali več dni v zadnjih 30 dneh

Kazalniki zdravja v občini: Prevalje

Prikazane so izbrane vrednosti kazalnikov zdravja za primerjavo z upravno enoto, statistično regijo in Slovenijo. Graf kaže primerjavo kazalnikov na ravni občine z državnim povprečjem. Kazalniki so testirani na statistično značilnost. V majhnih občinah zaradi majhnega števila dogodkov lahko pričakujemo večja nihanja vrednosti kazalnikov med posameznimi leti. Definicije, dodatni podatki in grafični prikazi so dostopni na NIJZ spletni strani ►

● ▲ ▼ ■ Položaj občine glede na povprečje Slovenije (■) in glede na razpon vrednosti po občinah od najnižje do najvišje (■). Pri kazalnikih, kjer ni oznake, v opazovanem časovnem obdobju ni bilo pojava (*).

Barve in oblike oznak pomenijo:

▲ Zelena – občina je statistično značilno boljša od povprečja preostale Slovenije.

■ Modra – občina je statistično značilno različna od povprečja preostale Slovenije, zelenega gibanja kazalnika ni mogoče enoznačno določiti.

▼ Rdeča – občina je statistično značilno slabša od povprečja preostale Slovenije.

● Rumena – občina se statistično značilno ne razlikuje od povprečja preostale Slovenije.

○ Beta – vrednost izbranega kazalnika zaradi majhnosti opazovane populacije (majhnega števila primerov) ni zanesljiva.

	Kazalnik	Občina	UE	Regija	SLO	Enota	Manj od povprečja	Več od povprečja
Prebivalci in skupnost	1.1 Razvitost občine	1,10	/	/	1,00	indeks		
	1.2 Prirast prebivalstva	-0,6	2,1	0,5	6,8	‰		
	1.3 Starejše prebivalstvo (nad 80 let)	6,9	5,2	5,0	5,3	%		
	1.4 Osnovno izobraženi odrasli (OŠ ali manj)	13,1	15,0	15,0	14,4	%		
	1.5 Stopnja delovne aktivnosti	60,5	60,1	60,8	64,4	%		
Dejavniki tveganja	2.1 Telesni fitnes otrok	47,3	49,8	51,3	52,3	indeks		
	2.2 Prekomerna prehranjenost otrok	26,0	27,2	27,4	24,5	%		
	2.5 Poškodovani v transportnih nezgodah	2,0	1,6	1,7	1,4	sss/1000		
	2.6 Prometne nezgode z alkoholiziranimi povzročitelji	7,2	10,4	8,5	9,1	%		
	2.11 Konoplja (marihuana, hašiš)	12,8^m	15,8	12,3	20,7	%		
Preventiva	3.1 Odzivnost v Program Sviti	62,3	65,1	65,2	64,6	%		
	3.2 Presejanost v Programu Zora	78,0	78,6	76,7	71,7	%		
	3.4 Presejanost v Programu DORA	72,8	73,4	74,4	76,2	%		
Zdravstveno stanje	4.2 Bolniška odsotnost	24,5	27,1	24,0	16,4	dnevi		
	4.3 Astma pri otrocih in mladostnikih (0-19 let)	1,4	1,1	0,9	1,0	sss/1000		
	4.4 Bolezni, neposredno pripisljive alkoholu (15 let in več)	1,3	1,6	1,8	1,9	sss/1000		
	4.5 Prejemniki zdravil zaradi sladkorne bolezni	4,6	4,9	4,9	5,2	sss/100		
	4.6 Prejemniki zdravil zaradi poviš. krvnega tlaka	21,8	22,6	23,3	23,0	sss/100		
	4.7 Prejemniki zdravil proti strjevanju krvi	11,0	11,5	11,5	11,9	sss/100		
	4.8 Srčna kap (35-74 let)	3,6	2,9	2,9	2,1	sss/1000		
	4.9 Možganska kap (35-84 let)	3,1	3,0	3,2	2,6	sss/1000		
	4.10 Novi primeri raka	580	593	552	563	sss/100.000		
	4.15 Novi primeri raka debelega črevesa in danke	82	73	70	70	sss/100.000		
	4.16 Novi primeri raka pljuč	65	74	75	67	sss/100.000		
	4.17 Novi primeri raka dojke	88	109	104	121	sss/100.000		
	4.18 Novi primeri malignega melanoma	44	27	20	26	sss/100.000		
	4.11 Zlomi kolka pri starejših prebivalcih (65 let in več)	6,4	6,5	6,4	6,5	sss/1000		
	4.12 Prejemniki zdravil zaradi duševnih motenj	15,4	16,8	15,4	14,7	sss/100		
Umrljivost	4.13 Pomoč na domu	0,5	0,8	1,1	1,7	%		
	4.14 Klopni meningoencefalitis	29,2	20,9	23,5	9,2	sss/100.000		
	5.1 Umrljivost po stalnem bivališču	976	940	955	916	sss/100.000		
	5.2 Umrljivost zaradi bolezni srca in ožilja (0-74 let)	81	82	84	77	sss/100.000		
	5.3 Umrljivost zaradi vseh vrst raka (0-74 let)	202	170	164	162	sss/100.000		
	5.6 Umrljivost zaradi raka pljuč (0-74 let)	55	50	46	41	sss/100.000		
	5.7 Umrljivost zaradi samomora	11	19	21	19	sss/100.000		

Legenda: /: kazalnik na tej administrativni ravni ni smiselni; sss: starostno standardizirana stopnja na 100, 1.000 ali 100.000 prebivalcev, na slovensko populacijo 1.7.2014. *: spremenjen izračun po stalnem bivališču namesto po običajnem je pojasnjen v "Opisi kazalnikov" v dokumentu "Metodološka pojasnila" na spletni strani.

^m: Podatki temeljijo na statističnem modelu.

Pojasnilo h kazalnikom:

Prebivalci in skupnost: 1.1 leto 2018; 1.2 leto 2018; 1.3 leto 2018, stari 80 let in več; 1.4 leto 2018, stari 25-64 let; 1.5 leto 2018, stari 15-64 let. **Dejavniki tveganja za zdravje:** 2.1 leto 2018, otroci in mladostniki, stari 6-14 let; 2.2 leto 2018, otroci in mladostniki, stari 6-14 let; 2.5 povprečje 2013-2017; 2.6 povprečje 2013-2017; 2.11 leto 2018. **Preventiva:** 3.1 leto 2018; 3.2 povprečje 1.7.2015 - 30.6.2018, ženske, stare 20-64 let; 3.4 11.2.2018 - 31.10.2018, ženske, stare 50-69 let. **Zdravstveno stanje:** 4.2 leto 2018, zaposleni prebivalci; 4.3 povprečje 2014-2018, bolnišnične obravnave, stari 0-19 let; 4.4 povprečje 2014-2018, bolnišnične obravnave, starejši od 15 let; 4.5 leto 2018; 4.6 leto 2018; 4.7 leto 2018; 4.8 povprečje 2014-2018, bolnišnične obravnave, stari 35-74 let; 4.9 povprečje 2014-2018, bolnišnične obravnave, stari 35-84 let; 4.10 povprečje 2012-2016, novo odkriti raki razen nemelanomskih; 4.11 povprečje 2014-2018, bolnišnične obravnave, stari 65 let in več; 4.12 leto 2018; 4.13 leto 2018, stari 65 let in več; 4.14 povprečje 2009-2018; 4.15 povprečje 2012-2016; 4.16 povprečje 2012-2016; 4.17 povprečje 2012-2016; 4.18 povprečje 2012-2016. **Umrljivost:** 5.1 povprečje 2014-2018; 5.2 povprečje 2014-2018, stari 0-74 let; 5.3 povprečje 2014-2018, stari 0-74 let; 5.6 povprečje 2014-2018, stari 0-74 let; 5.7 povprečje 2014-2018.

Viri podatkov: Nacionalni inštitut za javno zdravje, Statistični urad Republike Slovenije, Ministrstvo za finance, Javna agencija Republike Slovenije za varnost prometa, Fakulteta za šport (UL), Register raka, Inštitut Republike Slovenije za socialno varstvo.

Poročilo o kakovosti pitne vode na območju Občine Prevalje v letu 2019

Na območju Občine Prevalje se za 4.784 uporabnikov voda dobavlja iz štirih javnih sistemov za oskrbo s pitno vodo: VS Šumc, VS Leše, VS Šentanel in VS Stražišče.

Upravljaivec javnih sistemov oskrbe s pitno vodo na območju Občine Prevalje je JKP Log, tehnično in strokovno pomoč pri zagotavljanju kakovosti pitne vode mu nudi JKP Ravne na Koroškem, ki skladno s Pravilnikom o pitni vodi izvaja nadzor nad izpolnjevanjem zahtev, ki jih mora izpolnjevati pitna voda z namenom varovanja zdravja ljudi.

Redno preskušanje vzorcev pitne vode se je v letu 2019 izvajalo v Nacionalnem laboratoriju za zdravje, okolje in hrano.

MIKROBIOLOŠKI PRESKUSI:

E.coli, enterokoki, koliformne bakterije, skupno število kolonij pri 22 °C in 37 °C.

OSNOVNI FIZIKALNO KEMIJSKI PREIZKUSI:

Temperatura, pH, električna prevodnost, barva, motnost, oksidativnost, amonij, nitrit, klorid.

DODATNI FIZIKALNO KEMIJSKI PRESKUSI:

Nitrat, trihalometani.

Skupno je bilo v letu 2019 odvzetih 39 vzorcev na mikrobiološka preskušanja, 4 na osnovna fizikalno kemijska preskušanja, v 3 vzorcih se je dodatno določala vsebnost trihalometanov stranskih produktov dezinfekcije ter v enem vsebnost nitrata.

V tabelah so prikazani rezultati preskušanj vzorcev pitne vode, ki so bili odvzeti v okviru notranjega nadzora.

VODOOSKRBNI SISTEM	Število odvzetih vzorcev	Število (%) neskladnih vzorcev	Razlog neskladnosti
VS ŠUMC	12	0 (0 %)	100
VS LEŠE	12	0 (10 %)	100
VS ŠENTANEL	10	0 (0 %)	100
VS STRAŽIŠČE	4	1 (25 %)	1*koliformne bakterije, 2*skupno število mikroorganizmov pri 37 °C

Rezultati fizikalno kemijskih preskušanj pitne vode

VODOOSKRBNI SISTEM	Število odvzetih vzorcev za redne preskuse	Preskusi na druge parametre	Število (%) neskladnih vzorcev
VS ŠUMC	1	/	0
VS LEŠE	1	1 × nitrat 1 × trihalometani	0
VS ŠENTANEL	1	1 × trihalometani	0
VS STRAŽIŠČE	1	1 × trihalometani	0

Večina vzorcev, odvzetih v letu 2019 na vodooskrbnih sistemih v Občini Prevalje, je bila skladna z zahtevami Pravilnika o pitni vodi (Uradni list RS, št. 19/04, 35/04, 16/06, 92/06, 25/09, 74/15 in 51/17), izjema je vzorec, odvzet na VS Stražišče, kjer sta bila ugotovljena prisotnost koliformnih bakterij in preseženo število mikroorganizmov pri 37 °C.

Pitna voda na območju Občine Prevalje je bila v letu 2019 dobre kakovosti. Skladnih je bilo 974 odvzetih vzorcev. V nobenem vzorcu ni bila ugotovljena prisotnost fekalnih bakterij.

PROJEKT: ODVAJANJE IN ČIŠČENJE ODPADNE VODE V POREČJU MEŽE: SKLOP 2 (OBČINA PREVALJE)

IZGRADNJA KANALIZACIJSKEGA SISTEMA IN ČISTILNE NAPRAVE

Projekt je umeščen v regijo NUTS SI033, in sicer v okviru Uredbe komisije (EU) št. 868/2014 z dne 8. avgusta 2014 o spremembi priloge k Uredbi (ES) št. 1059/2003 Evropskega parlamenta in Sveta o oblikovanju skupne klasifikacije statističnih teritorialnih enot (NUTS), ki je do sredstev iz Kohezijskega sklada upravičena glede na Partnerski sporazum med Slovenijo in Evropsko komisijo 2014–2020 in Operativni program za izvajanje kohezijske politike v programskem obdobju 2014–2020 (OP 2014–2020).

Občina je v oktobru 2018 sprejela investicijski program. Služba Vlade Republike Slovenije za razvoj in evropsko kohezijsko politiko, organ upravljanja za evropske strukturne sklade in Kohezijski sklad, je 15. 1. 2019 izdala odločitev o finančni podpori za projekt »Odvajanje in čiščenje odpadne vode v porečju Meže: sklop 2 (Občina Prevalje)«.

Ministrstvo za okolje in prostor je Občini Prevalje dne 5. 4. 2019 izdalo sklep o sofinanciranju operacije v višini 3.872.135,40 EUR. 28. 2. 2020 je bila podpisana Pogodba o sofinanciranju za operacijo Operativnega programa za izvajanje kohezijske politike v programskem obdobju 2014–2020 – Odvajanje in čiščenje odpadne vode v porečju Meže: sklop 2 (Občina Prevalje).

Za izgradnjo kanalizacijskega sistema je bilo izbrano podjetje **HIS, d. o. o.**, Ljubljana, ki nastopa s partnerjema **GORENJSKA GRADBENA DRUŽBA, d. d.**, Kranj, in **KOSTMAN, d. o. o.**, Slovenj Gradec. Pogodba v višini **2.539.819,29** EUR brez DDV je bila podpisana aprila 2019. Podjetje **SLEMENŠEK, d. o. o.**, je nominirani podizvajalec.

Podpis pogodbe – izgradnja kanalizacijskega sistema; dr. Matic Tasič, župan Občine Prevalje, in Darko Hrženjak, direktor podjetja HIS, d. o. o.

S podjetjem **ESOT-INVEST, d. o. o.**, Celje, ki je vodilni partner, v skupnem nastopu z **GIC GRADNJE, d. o. o.**, Rogaška Slatina, in podizvajalcem **HASLAUER, d. o. o.**, Celje, je bila dne 24. 10. 2019 podpisana pogodba za izgradnjo čistilne naprave v skupni vrednosti **2.485.799,93** EUR brez DDV.

Podpis pogodbe za čistilno napravo; dr. Matic Tasič, župan Občine Prevalje, in mag. Barbara Šuster, direktorica podjetja ESOT-INVEST, d. o. o.

Gradbeni nadzor nad izvedbo gradnje kanalizacijskega sistema in čistilne naprave opravlja podjetje **PROPLUS, d. o. o.**, iz Maribora.

Podpis pogodbe za gradbeni nadzor; dr. Matic Tasič, župan Občine Prevalje, in Bojana SOVIČ, direktorica podjetja PROPLUS, d. o. o.

Za obveščanje javnosti je bilo izbrano podjetje **ALTIUS, d. o. o.**, s Ptuja.

Podpis pogodbe za obveščanje javnosti; dr. Matic Tasič, župan Občine Prevalje, in Marjetka Lašič, direktorica podjetja Altius, d. o. o.

Vodja projekta s strani naročnika je **Bernarda Gradišnik**, koordinatorica je **Marjetica Tasič Bukovec**.

OBSEG PROJEKTA

S celotno investicijo izgradnje ustrezne infrastrukture za odvajanje in čiščenje komunalnih odpadnih voda na območju mesta Prevalje, ki znaša približno **6 milijonov EUR** brez DDV, bo dosežena 98,98-odstotna priključenost na javno gospodarsko infrastrukturo. V okviru projekta bo zgrajenih 5.353 m kanalov za odpadno vodo, dva razbremenilnika, štiri črpališča in čistilna naprava s kapaciteto 7.000 populacijskih enot. Projekt izgradnje kanalizacijskega sistema in čistilne naprave se bo predvidoma končal konec leta 2021.

Kanal BB – Stražišče–Hvali

POTEK GRADBENIH DEL

Izvedba gradbenih del poteka pospešeno, saj so zaradi razglašene epidemije covid-19 nastale zamude, predvsem pri dobavi materiala. Cilj je ujeti rok izgradnje, kar pa je odvisno predvsem od gradnje kolektorja prihodnjo pomlad. Ta bo potekal v centru mesta Prevalje, od krožišča pri Sparu proti Leku. Trenutno se pospešeno izvajajo dela na preboju pod krožiščem pri Eurospinu. Dela na kanalu BB Stražišče–Hvali in nad železniško progo so v končni fazi, prav tako se zaključujejo dela na kanalu D Nicina pri Brančurniku-Trobas mimo vrtnarije Pori.

Kanal D – Nicina pri Brančurniku

Dela se nadaljujejo na kanalu na cesti Ob Meži in Pod gonjmi do TC Eurospin.

Kanal C – cesta Pod gonjmi

Pridobljeno je gradbeno dovoljenje za čistilno napravo, ki temelji na SBR tehnologiji. Pripravljalna dela na gradbišču so se že začela. Čistilna naprava bo zaprtega tipa, kar pomeni, da ne bo povzročala smradu. Lokacija bo omejena z zeleno pregrado iz grmovja in dreves. Občankam in občanom je tako zagotovljeno, da se bo čistilna naprava s svojo umestitvijo v prostor čim bolj učinkovito vključila v urbano okolje.

Čistilna naprava

Občanke in občane pozivamo, da vsa vprašanja v zvezi z izvedbo projekta naslovijo na elektronski naslov info@cistilnnapravaprevanje.si ali preko kontaktnega obrazca na spletni strani projekta www.cistilnnapravaprevanje.si, kjer so objavljene tudi aktualne informacije o poteku projekta.

Projekt »Odvajanje in čiščenje odpadne vode v porečju Meže: sklop 2 (Občina Prevalje)« sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega sklada za regionalni razvoj.

www.cistilnnapravaprevanje.si

Naložbo sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega sklada za regionalni razvoj.

Kanal C - na cesti Pod gonjami

Kanal K3 - zabijanje zagatnic

Izvedba protiprašne zaščite na Dolgi Brdi

Tudi letos smo v Občini Prevalje nekaj sredstev namenili za protiprašno zaščito mimo kmetije. Tokrat je bila na podlagi predlogov predsednikov krajevnih skupnosti izvedena protiprašna zaščita na območju Dolge Brde, v Krajevni skupnosti Holmec, mimo kmetije p. d. Kauh. Dela so potekala na cesti v

dolžini 120 m in v širini 3 m, poleg asfaltiranja je bilo urejeno tudi odvodnjavanje. Investicija je znašala približno 20.000 evrov brez DDV oziroma približno 24.000 evrov z DDV, dela je izvajalo podjetje TOP-KOP d.o.o. iz Slovenj Gradca, nadzor nad investicijo pa podjetje BOM MOČKA d.o.o. s Prevalj.

Pred izvedbo

Po izvedbi

REPUBLIKA SLOVENIA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR

Stabilizacija nestabilnega terena na cesti JP 851 621 Prevalje–Klemen–Rožič; ID iz AJDE 1083303

Občina Prevalje je od Ministrstva za okolje in prostor RS pridobila sofinancerska sredstva za stabilizacijo nestabilnega terena na cesti JP 851 621 Prevalje–Klemen–Rožič v okviru odprave posledic neposredne škode na stvareh zaradi poplav in močnega vetra med 11. in 13. decembrom 2017. Dela so se začela v juliju 2019. Potekala so na odseku od mostu čez Štefanov potok do kmetije p. d. Klemen, in sicer v skupni dolžini približno 1.400 m. Pri obnovi ceste se je pripravil utrjen gramozni tampon, izvedeni so bili asfaltiranje vozišča, vzdolžno odvodnjavanje z

muldami in rekonstrukcija obstoječih prepustov ter postavitve novih. Sanacija lokalnih usadov na strmih delih brežin je bila izvedena s kamnitimi zložbami.

Na določenih odsekih je bila nameščena varnostna ograja. Izvajalec del je bilo podjetje Slemenšek, gradbeno podjetje d.o.o., z Raven na Koroškem. Gradbeni nadzor je izvajalo podjetje I.S.B. d.o.o. iz Maribora. Vrednost projekta je bila približno 480.000 evrov z DDV.

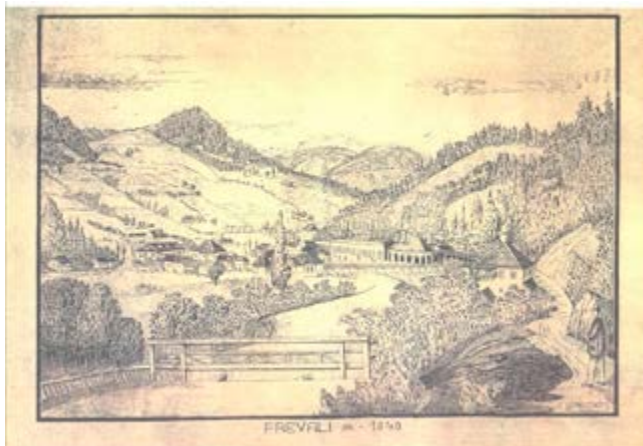

Pred izvedbo

Po izvedbi

Prevalje v dolini jekla

Rosthornova pudlarna na Prevaljah leta 1840, risba Franz Klemen Hrani Koroški pokrajinski muzej, Muzej Ravne na Koroškem.

Jeklarstvo ima v Mežiški dolini dolgo tradicijo. Z njo so povezana številna znanja in prakse, od katerih so mnoge ohranjene le še v knjigah. Tehnologija izdelovanja jekla in jeklenih izdelkov se je namreč v dobi industrializacije hitro izpopolnjevala, s ciljem doseči vse boljše kakovost in vedno večje količine izdelkov. Štiristoletna prisotnost te pomembne gospodarske dejavnosti v dolini jekla še živi med ljudmi, v mestih in ohranjenih stavbah, predvsem pa v podjetjih, kot je SIJ Metal Ravne. Njene začetke povezujemo s fužinami, ki jih je Melhior Puc, novčni mojster, postavil v Črni na Koroškem leta 1620. Zagotovo pa so s kovaškimi kladivi na vodni pogon v Mežiški dolini kovali že prej. Puc je fužine po nekaj letih prodal grofom Thurn. Ti so konec 18. stoletja v Črni in Mežici izdelovali žico, žeblice, kose ter železo in jeklo kot polizdelke. Žebljarna s skoraj 200 zaposlenimi je imela mesto med pomembnejšimi podjetji na Koroškem.

V gospodarsko zgodovino Koroške in takratne monarhije so se v 19. stoletju zapisale današnje Prevalje. Na evropski zemljevid so jih postavili podjetni bratje Rosthorn, ki so v dolini reke Meže našli dovolj naravnih virov za uresničitev svojih podjetniških ambicij. Odločilna sta bila moč reke Meže in predvsem nahajališče rjavega premoga na Lešah, ki ga je odkril Blaž Mayer z Dunaja. Po navedbah Ivana Mohoriča je prejel za odkrite kope 31. oktobra 1818 fevdno pismo in z njim dovoljenje za rudarjenje. Premog je kopal v petih rovih, a ker ni imel resnih odjemalcev, je del rudarskih pravic že leta 1822 prodal Rosthornom. Junija 1842 so ti postali lastniki celotnega rudarskega kompleksa s premogovno zalogo, ocenjeno na 2,8 milijona ton.

Še pred nakupom rudarske pravice je Franc Rosthorn, ki je tedaj končal študij na rudarski akademiji v Banski Štiavnici, raziskoval kakovost premoga, njegovo kalorično vrednost in možnost uporabe v metalurgiji. Pri tem je imel srečnejšo roko kot Carl Scheuchestuel, upravitelj Thurnove železarne v Črni, ki je opravljal podobne raziskave.

Rosthorni so ob reki Meži, na posestvu kmetije Ivan, najprej nameravali zgraditi cinkarno, a so jo preuredili v železarski obrat za izdelovanje takrat zelo iskanih in cenjenih izdelkov – železniških tirnic, vagonskih osi in koles. Avgust Rosthorn se

Delavci v železarni na Prevaljah konec 19. stoletja. Hrani Koroški pokrajinski muzej, Muzej Ravne na Koroškem.

je leta 1833 odpravil v Anglijo, da si je ogledal železarne in se seznanil z njihovo najsodobnejšo tehnologijo in proizvodnjo. Dve leti pozneje so na Prevaljah dogradili železarno z osmimi pudlovkami, štirimi varilnimi pečmi in valjarno. Tu sta obratovali prvi pudlarna in valjarna na današnjem Slovenskem in Rosthorni so v slovensko jeklarsko industrijo uvedli angleško tehnologijo. Prvi v monarhiji so izdelovali tračnice. Z njimi so gradili prve železniške proge na območju današnje Avstrije in severne Italije.

Lastnikom podjetja in direktorju Josephu Schleglu je bila velik izziv uporaba leškega rjavega premoga za segrevanje surovega železa v pudlovkah. Med letoma 1836 in 1840 so izvajali poskuse in uspelo jim je – prvi v Evropi so uporabili rjavi premog v pudlovkah. Dosežek je še dolgo odmeval v industrijskih krogih Evrope. Podjetju in direktorju Schleglu so na industrijskih razstavah v Celovcu (1838), Münchnu (1854) in Parizu (1855) podelili najvišja priznanja za odkritje in kakovostne izdelke. Rjavi premog pa je kmalu postal nepogrešljiv energent v evropskih železarnah.

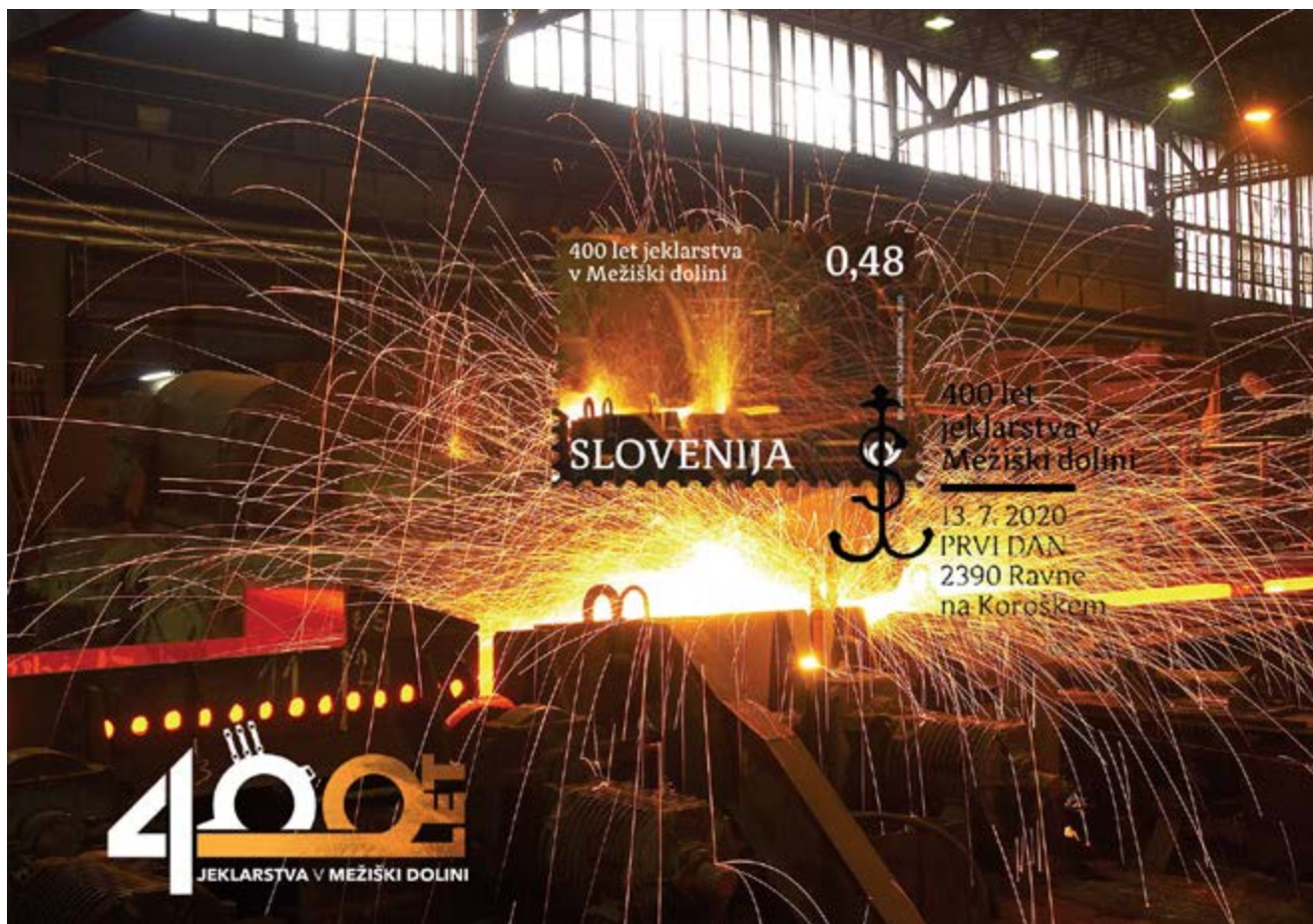
Železarna Prevalje je vse do ukinitve proizvodnje leta 1899 ostala v tehničnem oziru najsodobneje opremljena. Po besedah zadnjega direktorja železarne Wilhelma Hupfelda, odličnega metalurga, ki je veljal v strokovnih krogih za najbolj razgledanega praktika in strokovno avtoriteto, so vzrok propada železarne visoki prevozní stroški, saj so surovo železo dnevno dovažali iz Hüttenberga, Löllinga in Eisenerza. Železniška uprava bi z znižanjem prevoznine omogočila podjetju dovoz surovine po konkurenčnih cenah. A uprava Južne železnice je medtem že zgradila martinarno in veliko valjarno tirnic v Gradcu, zato ji seveda ni ustrezalo, da bi s tarifnimi popusti konkurenčni prevajski železarni omogočila nadaljnji obstoj.

Praznovanje častitljivega jubileja ni nostalgичno oziranje v preteklost, je pregled uspehov lastnikov in množice zaposlenih v jeklarski industriji, je odkrivanje njihovega znanja in spretnosti, je spoznanje, da je jeklarska industrija še vedno pomembno gonilo razvoja Mežiške doline in načina življenja prebivalcev.

Dr. Karla Oder, Koroški pokrajinski muzej, Muzej Ravne na Koroškem

Fužinarstvo/železarstvo/jeklarstvo – 400 let v Mežiški dolini

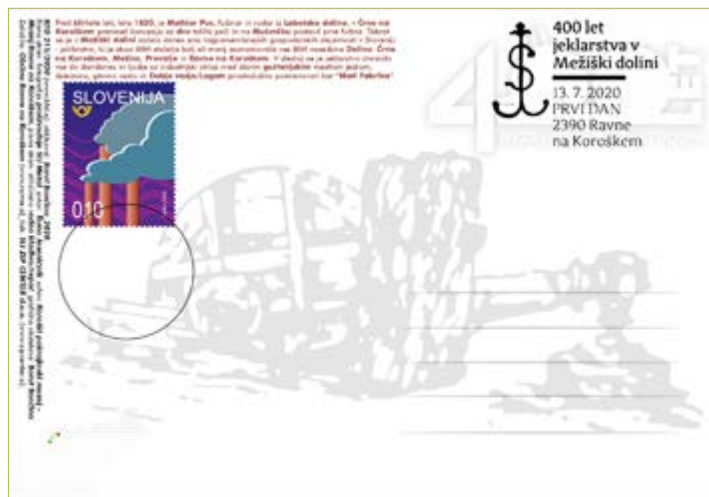
Mežiška dolina je bila od neolitika pa do dandanes bolj ali manj zavezana zgolj rudarstvu in industriji železa/jekla. Leta 1620 se je v Črno naselil Melhior Puc, fužinar in rudar iz Labotske doline, ter tja prenesel svoje koncesije za dve talilni peči. Tako se je v Mežiški dolini začelo rudarstvo (svinec, cink) in železarstvo.

Leta 1624 je Puc rudnik in fužine prodal grofu H. L. Thurnu. Železarna grofov Thurnov je bila najprej postavljena v letih 1772–1775 v Črni, v drugi polovici 18. stoletja so zgradili tudi nujne poti, saj so rudo vozili iz drugih krajev. Železarstvo v Črni je trajalo do leta 1880, ko se je preselilo na Ravne zaradi ugodnejše lege in železnice. V Mežici so v zadnji četrtini 18. stoletja postavili žebljarno in žičarno, ki je skupaj s črnjansko pomenila pomembno gospodarsko družbo na Koroškem. Na Prevaljah so leta 1835 začeli proizvajati pudlano jeklo in izdelovati železniške tirnice. V proizvodnjo so uvajali številne tehnološke in tehnične novosti. Med ključnimi je bila iznajdba načina uporabe rjavega premoga v procesu pudljanja, kar je vplivalo na razvoj pudlarn in razcvet premogovnikov na Slovenskem in tudi drugod. Železarna je prenehala obratovati leta 1899, ko so proizvodnjo zaradi geopolitičnih sprememb v srednji Evropi preselili v Leoben na avstrijskem Štajerskem.

Presežek utilitarne uporabe železa in jekla ter kulture pa je projekt skulptur iz obeh tvarin, Forma viva Ravne, ki je v letu 2019 obhajal 55-letnico. Sposobnost spreminjanja sveta v nas in okoli nas se razbira tako iz naše okolice in kot nas samih. Štiristoletnica jeklarstva v Mežiški dolini ni zgolj praznik, je proces, ki je skozi čas nas/javnost povezoval in oddaljeval z nami/posamezniki. Slovesna obhajanja so presek našega videnja/dojemanja sveta, naših napredkov in naših stranpoti.

Pošta Slovenije je, na prigovarjanje mnogih deležnikov, pred dvema letoma v svoj letni program izdaje priložnostnih poštnih sklopov za leto 2020 uvrstila tudi obhajanje 400-letnice jeklarstva v Mežiški dolini. Izid sklopa je bil sicer predviden konec maja 2020, a so ga svetovna pandemija in iz nje izhajajoča pravila premaknili na 13. julij 2020. V javnem anonimnem natečaju je bila izbrana rešitev Edija Berka, ki je uporabil izsek motiva valjarske proge in postop-

**400 let
jeklarstva v
Mežiški dolini**
13. 7. 2020
PRVI DAN
2390 Ravne
na Koroškem

ka valjanja v družbi SIJ Metal Ravne (foto Tomo Jeseničnik). Prikazani postopek kontinuiranega stiskanja kovine med dvema nasproti si vrtečima valjema so Thurni uvedli že v prvi polovici 19. stoletja, na Prevaljah pa so na ta način izdelovali tirnice. Danes s postopkom valjanja preoblikujejo večino polizdelkov v jeklarni. Taisti, a celosten motiv krasi tudi risno/zunanjo stran razglednice/maksimum karte, ki bo istega dne izšla na Ravnah.

Vzporedno s sklopom Pošte Slovenije pa je želelo Koroško filatelistično društvo (KFD) s sijem obhajanja počastiti tudi druga tri naselja Mežiške doline in zato se bodo 13. julija 2020, poleg žiga prvega dne Pošte Slovenije na pošti 2390 Ravne na Koroškem, na poštah 2391 Prevalje, 2392 Mežica in 2393 Črna na Koroškem uporabljali tudi trije oblično

enotni priložnostni žigi. Hkrati bodo izdani tudi dotiski na treh kuvertah, kjer je kot ilustracija uporabljen izsek, povzet iz starih grafik iz 19. stoletja – KFD 216/2020: Thurnova jeklarna in železarna v Črni (M. Smech, okoli 1870), KFD 217/2020: Plavž, Bessemerjev obrat in revizijska valjarna Prevalje (V. Pernikar, 1887) in KFD 218/2020: Thurnova železarna v Mežici (M. Smech, okoli 1870) in KFD 218/2020: Plavž, Bessemerjev obrat in revizijska valjarna Prevalje (V. Pernikar, 1887), originale hrani Koroški pokrajinski muzej, Muzej Ravne na Koroškem. Celotno obhajanje zaokrožuje priložnostna filatelistična razstava Marjana Merkača in Jožeta Kebra (oba KFD) z naslovom Jeklarstvo na Koroškem, postavljena v avli Mestne hiše Ravne.

Borut Bončina

110 let delovanja Kulturnega društva Pihalni orkester Prevalje

Pihalni orkester Prevalje neprekinjeno deluje od leta 1909. Pri godbi igra 63 članov različnih poklicev in starosti. V svojih vrstah imamo sedem akademskih glasbenikov in dva študenta glasbe, večina drugih članov pa je končala nižjo glasbeno šolo. Na vajah se srečujemo dvakrat tedensko. Orkester pripravlja samostojne koncerte, se udeležuje tekmovanj, gostuje v tujini, nepogrešljiv je na prireditvah v kraju in bližnji okolici, krajane pa spremljamo tudi na njihovi zadnji poti. Orkester z leti postaja vse boljši, kar dokazujejo tudi številna priznanja.

Ob 110. obletnici ustanovitve

Fotografiranje na Poljani oktobra 2019

»Leta 1909 so Lešani stopili skupaj in zaigrali pod taktirko Vizerja. Kdo je bil in kam je šel, ne ve nihče, za njim pa je ostala skromna skupinica – godba na pihala ... Šroti, Rifl, Sterkuš, Pušnik, Jurači, Garb, Mesner, Štuk in Maks so imena, zapisana na prvi strani kronike prevaljske godbe, še prav posebno ŠTUK – Rogačnik, ki je Vizerjevo delo nadaljeval do leta 1941 ... Rogačnik je bil profesor, dohtar in vratar te čudne uršljegorske glasbene univerze,« je začetke godbe opisal Mitja Šipek.

Po osvoboditvi je pred orkester stopil Ivan GALINEC. Ta frizerski mojster je menda godbenikom celo med striženjem vbijal v glavo note in viže. Godbenike je seveda strigel za stonj. Godbo je z dušo in srcem vodil tako rekoč do konca življenja. Naštejmo nekaj članov iz tistih časov: Vinko Larme, Britovšek, Dretnik, Filip Lagoja, Jože Sonjak, Tomaž Kolar, Lojz Tomaž, Franc Gradišnik, Lesičnik, Šmavcar, Sekavčnik

... Ker takrat muzikanti še niso imeli svojega »cimra«, so imeli vaje v gostilnah, Pri Štefanu (Zgornji kraj 8), Pri Riflu pa tudi Pri Krištanu. Tudi za note so v tistih časih godbeniki skrbeli sami.

Leta 1967 je taktirko prevzel Julijan BURDZI, za njim pa se je zamenjalo kar nekaj dirigentov: Ivan GRADIŠEK, Marijan GOLOB, Marko KAVTIČNIK, Peter JEVŠNIKAR, Davorin JEVŠNIKAR in Jure GRADIŠNIK, sedaj pa orkester vodi Saša VOLER.

V počastitev našega visokega jubileja smo decembra 2019 postavili priložnostno razstavo in priredili slavnostni koncert. Na njem so bile godbenikom za njihovo prizadevno delo podeljene Gallusove značke in priznanja JSKD, priznanja CIMS in medalja ZSG. Naj na tem mestu izpostavimo le nekaj najzaslužnejših godbenikov.

IVAN GRADIŠNIK

je član Kulturnega društva (KD) Pihalni orkester Prevalje od leta 1958. Najprej je v orkestru igral B-klarinet, nato bariton, danes igra tubo. Bil je dolgoletni član upravnega odbora društva, v letih od 1990 do 2006 pa tudi tajnik orkestra. Od leta 2002 je obveščevalec orkestra. Za svoje ljubiteljsko kulturno udejstvovanje je dobil že številna priznanja, na decembrskem koncertu je prejel ZLATO MEDALJO Zveze slovenskih godb. Je godbenik z najdaljšim stažem v orkestru – 62 let.

VLADIMIR KERT

je član KD Pihalni orkester Prevalje od leta 1969. V orkestru je najprej igral tolkala (mali boba), nato trobento, zadnjih 30 let igra bariton. V vseh teh letih aktivno sodeluje v organih orkestra. Bil je član upravnega odbora, blagajnik orkestra in večkrat tudi gospodar društva. Za svoje ljubiteljsko kulturno udejstvovanje je prejel že številna priznanja, na koncertu ob jubileju pa KRIŽ ZA ZASLUGE CISM.

RUDI PODRIČNIK

je član KD Pihalni orkester Prevalje od leta 1977. V orkestru igra trobento. Je tudi gospodar društva. Za svoje ljubiteljsko kulturno udejstvovanje je prejel že številna priznanja, na zadnjem koncertu so ga nagradili z MEDALJO ZA ZASLUGE CISM.

DARKO JEVŠNIKAR

je član KD Pihalni orkester Prevalje od leta 1978. V orkestru igra tenor in bas kitaro. Vsakozi je dejaven v upravnem odboru in drugih organih orkestra. Bil je tudi dolgoletni predsednik društva in ga je zelo uspešno vodil. Za svoje ljubiteljsko kulturno udejstvovanje je prejel že številna priznanja, na koncertu ob jubileju pa MEDALJO ZA ZASLUGE CISM.

DAVORIN JEVŠNIKAR

je član KD Pihalni orkester Prevalje od leta 1980. V orkestru igra pozavno in tolkala. Bil je tudi dolgoletni dirigent orkestra (v letih 2001–2007 in 2010–2017). Pod njegovim vodstvom je orkester dosegel vrsto uspehov, prav posebej gre izpostaviti zlato listino s posebno pohvalo z 22. tekmovanja slovenskih godb v 1. težavnostni stopnji leta 2002 ter zlato listino s 34. tekmovanja slovenskih godb v 1. težavnostni stopnji leta 2014. Za svoje ljubiteljsko kulturno udejstvovanje je prejel številna priznanja, med drugim tudi srebrno Sušnikovo priznanje Občine Prevalje za leto 2016. Na koncertu, posvečenem jubileju, je prejel MEDALJO ZA ZASLUGE CISM.

SIMON SMOLAK

je član KD Pihalni orkester Prevalje od leta 1983. V orkestru igra klarinet. Aktiven je v organih društva, je nekdanji član upravnega odbora in v letih od 2000 do 2008 tudi predsednik društva. Za svoje ljubiteljsko kulturno udejstvovanje je prejel že številna priznanja. Na slavnostnem koncertu so mu izročili MEDALJO ZA ZASLUGE CISM.

SIMON JEVŠNIKAR

je član KD Pihalni orkester Prevalje od leta 1984. V orkestru je igral najprej klarinet, potem tubo, zdaj igra bas klarinet. Bil je član upravnega odbora in tajnik društva. Za svoje ljubiteljsko kulturno udejstvovanje je prejel že številna priznanja, na koncertu v čast jubileja orkestra je dobil MEDALJO ZA ZASLUGE CISM.

PETER JEVŠNIKAR

je član KD Pihalni orkester Prevalje od leta 1984. V orkestru igra trobento in rog. V letih od 1992 do 1996 je bil tudi dirigent orkestra. Je priznani slovenski trobentar in pedagog, zaposlen pri Simfoničnem orkestru RTV Slovenija. Za svoje ljubiteljsko kulturno udejstvovanje je prejel številna priznanja, na koncertu ob orkestru 110-letnici je dobil MEDALJO ZA ZASLUGE CISM.

Sliko orkestra so ustvarile številne generacije

»Poglejte v kamero in se nasmehnite!«

Škljoc! In v objektiv je bil ujet trenutek. Takšnih trenutkov je skozi čas neskončno mnogo, vse te trenutke pa med seboj povezujejo zgodbe. Vsi ti trenutki in zgodbe se medsebojno stkejo v platno zgodovine, na katerega slikajo ljudje.

Koncert slovenske popevke z Leo Sirk in Luko Seškom, junij 2018

Na takšno platno Pihalnega orkestra Prevalje so slikale številne roke: robate delavske in kmečke, otroške, študentske, nekatere malce okornejše, nekatere pa zares prefinjene. Skoraj vse so imele vsaj nekaj talenta, predvsem pa ljubezni. Te roke najraje slikajo s svetlimi barvami: z veseljem, srečo, upanjem, požrtvovalnostjo in pogumom; da pa je slika polnejša, so včasih potrebne tudi temnejše barve: razočaranje, žalost, nemoč. S takšnimi barvami slikajo roke godbenikov, nekatere bolj, druge manj zavzeto, že sto deset let.

Ko sem bil še precej mlajši, se mi je zdelo 110 let nekega društva zelo dolga doba, danes pa v to nisem več popolnoma prepričan.

»Kako, prosim?!« morda poreče kdo, »v tem času so se zamenjale štiri, pet držav!«

Nekdo drug bo dejal: »Moj zakon je trajal samo pet let!«

Najstnik pa bo pripomnil: »Telefon mi 'drži' največ dve leti!«

Pa vendar, sto deset let bi lahko teoretično bile tri generacije, npr. Jani, njegov oče in njegov ded. A teorija je eno, praksa pa nekaj drugega, zato se je v teh letih izmenjalo kar nekaj sto, če ne celo tisoč godbenikov. Nekaj je bilo takšnih, ki so prišli samo na vajo ali dve, potem pa ugotovili, da to

ni za njih. Drugi, in teh je precej več, so godbi posvetili kar nekaj let. Potem pa jih je na primer zdelala puberteta ali so odšli zaradi službe oziroma študija v oddaljenih krajih. Nekateri so se preprosto naveličali. Obstaja pa tudi posebna vrsta godbenikov: to so tisti, ki so se godbi zavezali skorajda za vse življenje. Prav zaradi teh ljudi danes lahko praznujemo visoki jubilej. In z vsemi temi godbeniki so povezane številne zgodbe. Nekatere so že zdavnaj pozabljene, mnoge pa so še vedno žive in bodo še vrsto let, a kot se vse nekoč konča, se bodo prej ali slej končale tudi te zgodbe.

Morda pa bo čez 2359999 let v nekem observatoriju neke v Andromedini galaksiji (2,36 milijona svetlobnih let oddaljeni od Zemlje) slišati takšen dialog med dvema bitjema s smešnima telesoma in stožčastima glavama: »%*/(//)#\$!&%)\$&/%\$%&/?«

»)/(&%/(/(&%\$%&/(=)/(&%\$%&!«

Ali po naše: »Zdi se mi, da na tistem modrem planetu na Mlečni cesti vidim prevaljsko 'pleh muziko' igrati prvomajsko budnico.«

»Res je. Letos se pa kar dobro držijo.«

Davorin Jevšnikar

Podelitev zlatih petk

Letošnjega šolskega leta se bomo zaradi posebnih razmer vsi spominjali. Najbolj pa seveda naši devetošolci. Da se dostojno poslovijo od osnovne šole, učiteljev in prijateljev, smo skupaj z njimi v ponedeljek, 15. junija 2020, pripravili program, v katerega smo vključili tudi podelitev priznanj in nagrad, ki so jih učenci pridobili med šolskim letom.

Podelitev zlatih petk

Priložnost pa smo izkoristili še za svečano podelitev zlatih petk. Učencem jih je izročil župan dr. Matic Tasič. Na prireditvi so bili prisotni tudi starši in učitelji.

Zlate petke v šolskem letu 2019/2020 so prejeli:

- **9. a:** Ožbej Butolen, Julija Jurčec, Jan Kordež, Alina Meško, Liza Pušnik, Jošt Stamenkovič, Neža Vrhovnik
- **9. b:** Nik Kovačič, Tjaša Mager, Špela Piko, Uroš Ružojčić, Eva Sonjak
- **9. c:** Ema Tominc, Alina Jamnik, Lovro Petrič, Tjaž Polanšek, Neli Šavc

Razredniki:

- 9. a: Tatjana Mori
- 9. b: Davorin Svenšek
- 9. c: Katjuša Knez

Mira Hancman,
ravnateljica Osnovne šole Franja Goloba Prevalje

Medgeneracijsko objeto šolsko leto

Osnovna šola (OŠ) Franja Goloba Prevalje in Dom starejših Na Fari

Za spomin in dokumentacijo našega medgeneracijskega sodelovanja smo konec leta posneli 25-minutni film, ki predstavlja sodelovanje učencev in starejših skozi šolsko leto. Film smo premierno predstavili ob letošnjem kulturnem prazniku v Domu starejših Na Fari. Idejno zasnovo sta pripravili Hedvika Gorenšek in Mateja Pipuš, ki sta v filmu takole ovrednotili pomen medgeneracijskega sožitja.

Sodelujoče v filmu
Medgeneracijsko
objeto šolsko leto

»Vse od odprtja Doma starejših Na Fari leta 2001 sem bila mentorica medgeneracijskega sodelovanja. S številnimi generacijami učencev smo obiskovali stanovalce doma in vzpostavljali res srčen dialog, ki je bogatil nas vse. Nikoli ni bilo težko najti učencev ali za delavnice ali pogovore v Domu. Vedno smo se z velikim veseljem pripravljali na srečanja in se vračali polni prijetnih vtisov ter bogatejši za nova znanja, spoznanja in izkušnje. Vsi smo se učili drug od drugega, zlasti pomembno pa je, da so se mladi vedno zelo dobro počutili med starejšimi. V vsaki generaciji so se stakala prava medgeneracijska prijateljstva. Sodelovanje ocenjujem kot zelo pomembno, otrokom je to odlična šola za življenje, ki jim je in jim bo v vseh obdobjih kazala možnosti ter priložnosti sočutnega sožitja in s tem lepšega skupnega življenja vseh generacij.« (Hedvika Gorenšek, OŠ Franja Goloba Prevalje)

»Pri medgeneracijskem povezovanju gre za povezovanje med generacijami, predvsem za medčloveški odnos in ureničevanje medgeneracijske solidarnosti. Govorimo o sožitju

generacij. Gre za izmenjavo izkušenj in spoznanj, druženje, učenje, pomoč ene generacije drugi, ustvarjanje, ohranjanje in širjenje socialne mreže ter ohranjanje materialne varnosti in kulturne dediščine. Medgeneracijsko povezovanje nam prinaša novo kakovost življenja, zagotavlja občutek sprejetosti in varnosti, lajša osamljenost ter krepi duševno in telesno zdravje. Zelo smo veseli sodelovanja z OŠ Franja Goloba Prevalje.« (Mateja Pipuš, Dom starejših Na Fari)

USTVARJALCI FILMA

Kamera, produkcija, montaža, režija: KLEMEN GORENŠEK. Učenke: JULIJA JURČEC, ALINA MEŠKO, NEŽA VRHOVNIK, LIZA PUŠNIK. Informatorke iz doma starejših: MARIJA LODRANT, FRIDA BRODNIK, VERONIKA PIKO, VIDA KRESNIK HROVAT, ROZALIJA ROŽEN. Vezni tekst: HEDVIKA GORENŠEK. Glasba: ETNO SKUPINA ZIMSKI KOSCI.

Film si lahko ogledate na spletnih straneh OŠ Franja Goloba Prevalje in Doma starejših Na Fari.

Častno priznanje za likovno delo

Mentorica in nagrajenka

Nagrajeno likovno delo

Na Češkem vsako leto poteka likovni natečaj, na katerem sodelujejo otroci s celega sveta. Na 47. mednarodni otroški razstavi likovnih umetnosti Lidice 2019 so sodelovali mladi avtorji iz 70 držav, na natečaj so prejeli 15.336 likovnih del. Likovna dela je ocenjevalo 28 sodnikov, in sicer iz vrst umetnikov, učiteljev likovne umetnosti, grafikov in fotografov.

Na ta natečaj so se odzvali tudi učenci Osnovne šole Franja Goloba. Tema natečaja je bila kemija. Učenka Eva Sonjak, pod mentorstvom učiteljice likovne umetnosti Saše Oder, je za svoje likovno delo, grafiko v tehniki suhe igle z naslovom *Scars from Chemistry*, prejela častno priznanje.

Češki veleposlanik Juraj Chimel je 30. januarja 2020 šolo obiskal in Evi podelil častno priznanje.

Projekt Poskočna turneja v Vrtcu Krojaček Hlaček

Med poletnimi počitnicami 2019, ko večina strokovnih delavk uživa zasluženi dopust, smo v naš vrtec prejeli zanimivo in privlačno povabilo ansambla Poskočni muzikanti in trgovine Pikapolonica.

Poskočna turneja je imela en sam namen – v čim več slovenskih vrtcev prinesiti veselje do petja in glasbe ter zabavo. Vrsto let se ukvarjam z ljubiteljsko kulturo, zato nisem oklevala; v trenutku sem vedela, da mora naš vrtec biti del te vesele turneje.

Na skladbo Poskočnih muzikantov z naslovom *Pika Poka* sem si izmislila koreografijo, jo predstavila vsem otrokom in strokovnim delavkam vrtca. Na nagradnem natečaju

smo sodelovali z video posnetkom te plesne točke. Za dan snemanja smo izbrali sončen dan, skupno teraso smo poplesali z izdelki otrok – pikapolonicami in baloni ter plesali in se imeli »lušno«. Posnetek smo naložili na spletno stran, starše, babice, dedke, znance in vse krajanje smo povabili k sodelovanju z glasovanjem – oddajanjem »všečkov«. Zahvala gre staršem za zelo velik odziv in vse pozitivne komentarje, vodstvu vrtca za vso podporo in snemalcu Marku, ki je z do-

bro voljo opravil odlično delo. Od prvega dne smo vodili po številu glasov in na koncu zasluženno osvojili prvo mesto in nagrado – obisk vseh članov ansambla Poskočni muzikanti ter maskote Pikapoka. V vrtec so prinesli veselje, rajanje in petje ob živi slovenski glasbi.

Pika Poka je ponovno oživila ob pustnem praznovanju, pesem se še vedno sliši iz igralnic, posnetek, ki si ga lahko ogledate na youtube kanalu (<https://www.youtube.com/watch?v=hHUaYNoXTr4&t=2s>), pa nam je v ponos in spomin na projekt Poskočna turneja.

Vesna Kovačec, dipl. vzg. pred. otrok

Otroška pustna maškarada 2020 na Prevaljah

V nedeljo, 23. februarja 2020, se je uspešno odvila tradicionalna Otroška pustna maškarada na Prevaljah. V največji in najstarejši otroški povorki na Koroškem se je tudi letos sprehodilo veliko pustnih mask in drugih obiskovalcev.

Povorka se je začela ob 14. uri pred Gasilskim domom in pot nadaljevala skozi Prevalje do Športnega parka Ugasle peči. Skozi prireditev sta nas vodila Marko Kavtičnik in vzgojiteljica Metoda Miševski. Na maškaradi so sodelovali otroci in delavci Osnovne šole Franja Goloba Prevalje in Vrtca Prevalje, ki prireditev že tradicionalno organizira, starši, individualne maske, letos še posebno številne, ter Pihalni orkester Prevalje. Za zabavo so poskrbeli tudi »črjanski« kurenti in dva miličnika na hoduljah. V veliko pomoč pri izvedbi prireditve so policisti Policijske enote Ravne na Koroškem, ki uredijo zaporo ceste, usmerjajo promet in skrbijo za varnost. Člani Prostovoljnega gasilskega društva Prevalje poskrbijo za varnost okrog tovarnjaka, spremljajo in usmerjajo ekipe, pomagajo maskam pri prehodu odra, gasilke pa nas vsako leto presenetijo tudi s skupinsko masko. Letos so bile afriške »fajerfajterke«. Z nami pa je bil tudi eden od članov ekipe prve pomoči Civilne zaščite Občine Prevalje. Seveda pa prireditve ne bi mogli izpeljati brez podpore Občine Prevalje ter pomoči in sodelovanja delavcev šole in vrtca.

Maškare so se predstavile s sprehodom skozi kraj in na prizorišču še čez oder. Vse otroške maškare šole in vrtca – 13 različnih zelo izvirnih in lepo izdelanih skupinskih mask – so bile nagrajene z bomboni in picami, najboljše po izboru komisije pa so dobile še dodatne nagrade. Zunanjim individualnim maskam in manjšim skupinam smo podelili bogate nagrade. Med obiskovalce smo razdelili 1.200 krofov in bombone. Kar 54 lokalnih podjetij je z denarjem in praktičnimi izdelki omogočilo nagrade za maškare ter pripomoglo k še boljšemu dogodku.

Vodja prireditve
Ana Buhvald Pori, prof. def.,
pomočnica ravnateljice za Vrtec Prevalje

Slovenski kulturni praznik v Občini Prevalje

Praznik kulture smo letos v naši občini počastili s številnimi kulturnimi prireditvami.

V Družbenem domu na Prevaljah je potekala osrednja občinska slovesnost s simboličnim naslovom Vsa kultura je ljubiteljstvo, v Grošljevi galeriji so v organizaciji KD Art Karinta odprli likovno razstavo impresij Maksimiljana Sternada - Milča, v športni dvorani so izpeljali že tradicionalni športni dogodek, poimenovan Kulturni šok.

Tudi v vseh krajevnih skupnostih so praznovali. V Šentanelu je kulturno društvo pripravilo nočni pohod s knjigo v žepu, na Lešah so se že dvajsetič zapovrstjo, na povabilo Kulturnega društva Leše, srečali pohodniki na vrhu Volinjaka ter z branjem poezije in nagovorom slavnostne govornice, kulturne ustvarjalke Aleksandre Kocmut, počastili spomin na našega velikega pesnika. V hiši Poljana so člani KD literatov Mežiške doline brali poezijo.

Na osrednji prireditvi v Družbenem domu je o pomenu kulture in kulturni podobi kraja spregovorila slavnostna govornica, častna občanka Občine Prevalje in dolgoletna uspešna kulturna ustvarjalka, spoštovana Margareta Jukič. Program je povezovala Hedvika Gorenšek. Uvodoma je povedala, da je naslov Vsa kultura je ljubiteljstvo vzet iz intervjuja z dr. Francem Sušnikom iz leta 1963, v nadaljevanju zapisa pa lahko preberemo: »Zelo dragocena je vloga

amaterske kulture v času, ko moderni ljudje, če ne ležijo, v glavnem sedijo: duh sedi, duša sedi, telo sedi – in košati se provinca na račun druge človeške biti.«

Sledil je koncert leške etno skupine Zimski kosci z gosti: Koroškim oktetom, kvintetom Ajda in harmonikarjem Urhom Štifterjem. Med glasbenimi točkami je povezovalka prebirala razmišljanja o kulturi, ki so jih za letošnji kulturni praznik zapisali različni kulturni ustvarjalci, povezani s Prevaljami.

MATJAŽ PIKALO,
pesnik, pisatelj, igralec, glasbenik:

»Na misel mi pride – pesem. Ne vem, kako to, da je tukaj od nekdaj doma prav pesem. Očitno je napeve pevcem po domovih izvabljala pokrajina, takrat ko se je še pelo. Gore, jezera, stezice ... In pa življenje samo. Tudi danes se še poje, vendar bolj organizirano, ne tako množično in spontano kot včasih. Morda ni naključje, da od tod izvira toliko samospencev, kot z drugo besedo rečemo kantavtorjem. Pesem nam vsekakor pomaga iti skozi življenje, ga dela znosnejšega, mu daje veselejše ali otožnejše noto, kakor pač se kolo življenja že vrti.«

BORUT BONČINA, arhitekt:

»Naš kraj je prostor izmenjave informacij, vedenj in želanj. Če te izmenjave ni, je lahko zgolj skupek bivališč, cestišč in osamljenosti. Če nismo skupnost, smo zgolj čreda samovoljnih posameznikov. S hojo ali kolesarjenjem v trgovino, po opravkih in obiskih se poklanjate naravi in sami sebi, hkrati pa srečujete sokrajanje. Opazovanje okolice in okolja iz avtomobilov ni primerljivo s pogledi in odkritki, ki jih nudi vsakodnevno ali občasno korakanje skozi naše soseske. Kraj niso zgolj stavbe, ceste, pločniki ... Kraji so predvsem prostor, kjer živimo, ustvarjamo in se srečujemo, se pogovarjamo, dogovarjamo in se tudi spo-rekamo, do-rekamo ali celo mimobežimo. In kraji so presežek le, če jih držijo skupaj javne površine, zelenice, parkovja in vse-splošna premišljena zasaditev drevnin ter ureditev prostorov za umirjeno posedanje. Hkrati pa z ubrano barvo vaše fasade soljudi spoštujete ali pa jih preprosto spregledujete.«

JOŽKO KERT, kulturni ustvarjalec, častni občan Občine Prevalje:

»V vsakem človeku bije dvojno srce, biološko za življenje, kulturno za duhovno podobo človeka. Mir, ljubezen, do-

brota, prijateljstvo, lepota, umetnost, duhovnost ... S temi darovi smo se rodili. Težko tistim, ki jim to v srcih ni. In kaj smo s temi darovi v življenju počeli?

Smo hodili z njimi vred po poti kulture, kar nam bi zagotavljalo kakovost življenja?

Na Prevaljah imamo mnoge kulturne poti. Uhodili so nam jih naši vzorniki, umetniki in mnogi kulturniki v kraju. Le hoditi po njih nam je treba. Prevaljčani, veselimo se tega prazničnega dne kulture.«

ALEKSANDRA KOČMUT, literarna ustvarjalka:

»Če mi uspe nad literaturo navdušiti vsaj enega otroka v množici, sem naredila nekaj dobrega za ta svet. Kajti kdor bere, in to je prvi in obvezni korak vstopanja v svet knjižne kulture, misli drugače, deluje drugače, razume več in hitreje, širše in globlje, uri si um, uri si duha, na zabaven način se uči ohraniti pozornost, uči se sklepati, širi si besedni zaklad, se uči izražanja. In taki ljudje premikajo svet na bolje. Taki ljudje vnašajo v svet razumevanje, toplino in lepoto.«

A woman with long, light brown hair styled in multiple braids is playing a wooden ukulele. She is wearing a dark blue or black long-sleeved top with a pattern of small, shiny, reddish-pink circular embellishments. She is looking down at the instrument with a slight smile. A white microphone on a stand is positioned to her right. The background is dark with some blue and red stage lighting visible. The overall mood is intimate and artistic.

Ditka, deset let uspešne glasbene kariere

V telefonskem pogovoru, še pred dramatičnimi dogodki v povezavi s COVID-19 in kasnejšimi poostrenimi ukrepi, ki so ustavili svet, sva z Ditko dorekli ta intervju. Je opis časa, ki ga je na domačih Prevaljah, v širšem slovenskem prostoru in po svetu neizbrisno obogatila s svojevrstnim glasbenim pristopom in obsežnim glasbenim opusom.

Njena glasba, glasba mladosti, v značilni vokalni interpretaciji in odličnih zvočnih odmevih spremljajočih glasbenikov, že desetletje božajoče razodeva preprost, neposreden, iskren, iz srca in duše prepoznavni Ditkin značaj in poetov navdih. Ni naključje, da njenim svojevrstnim pesniško-glasbenim predstavitvam tako radi prisluhnemo.

Ditka Čepin, kantavtorica, pevka, kitaristka in skladateljica, živi na Prevaljah, kjer ustvarja in od koder se skoraj dnevno vozi po vsej Sloveniji na nastope, koncerte in druge medijske dogodke. Malokdo ve, da je, preden se je zapisala glasbi kot poklicu, uspešno diplomirala kot delovna terapevtka z dodatnimi znanji za delo z otroki z nevrološko motnjo.

Glasbi je zapisana že od otroštva, zanjo jo je navdušil njen oče Gorazd, profesor glasbe, pianist, komponist in pevec. Očitno je v njenih genih zapisan talent za glasbeno ustvarjanje ob hkratni podpori doma botroval, da je komaj devetletna napisala prvo pesem in se z njo predstavila na otroškem glasbenem festivalu Kristalček v Rogaški Slatini. Zelo kmalu sta sledili zmaga leta 2005 na festivalu FENS v Izoli in prva zgoščenka.

Pod vplivom glasbe tujih glasbenikov, še posebno vzornice Norah Jones, je v gimnazijskih letih začela pisati avtorska besedila v angleščini in hkrati uresničevati pobudo profesorja slovenščine o uglasbitvi poezije slovenskih pesnikov. Ditkin oče je prispeval glasbo in aranžmaje izbrani poeziji Marka in Toneta Pavčka. Velika radijska uspešnica z naslovom Ne bodi kot drugi, ki je bila uglasbena na idejo Ditkine mame Jelke, je postala glasbeni izbor ali kar himna na številnih porokah pa tudi naslovna pesem Ditkinega drugega albuma Ne bodi kot drugi, ki je kombinacija uglasbene poezije in Ditkine avtorske glasbe v angleškem jeziku.

Ditka je leta 2016 izdala svoj tretji album z uglasbeno poezijo z naslovom Ne spreminjaj me. Promocijska predstavitev je potekala v polni dvorani Družbenega doma na Prevaljah. Izid tega albuma in z njim njena prva koncertna turneja sta jo dokončno izstrelila na slovensko glasbeno sceno.

Številni nastopi in koncerti v različnih zasedbah, na različnih lokacijah Slovenije, samosvoj avtorski pristop in drugačnost na slovenski glasbeni sceni so prinesli dovolj referenc, da je glasba postala njen poklic. Čeprav biti samostojni glasbenik pomeni nenehno prilagajanje, ustvarjanje in raznolik mesečni dohodek, Ditka svobode, ki jo to delo ponuja, kot pravi, ne bi zamenjala za nič. Glasba je preprosto njeno življenje.

Plodno kariero bogati več sto nastopov po vsej Sloveniji in tudi čez mejo. Posebno vez je stala s prekmurskim pisate-

ljem in pesnikom Ferijem Lainščkom, čigar pesmi zadnja leta največkrat uglasbi. Ditka, njen oče Gorazd in Feri so skupaj s spremljevalno zasedbo pripravili poseben glasbeno-literarni koncert, ki je prava redkost na slovenski glasbeni sceni, z njim pa so razprodali številne dvorane in navdušili mnoge ljubitelje lepe besede in glasbe z dušo.

Leto 2019 je bilo za mlado Prevaljčanko še posebno uspešno. Izdala je svoj že četrti album z naslovom Ne bodi, kar nisi, na katerem je 11 uglasbitev poezije Ferija Lainščka. Na albumu se je podpisala tudi kot avtorica glasbe desetih pesmi, avtor glasbe naslovne pesmi in vseh aranžmajev je Gorazd Čepin. Premierna predstavitev oktobra lani v SiTi teatru BTC v Ljubljani je bila dva večera zapored povsem razprodana.

Po izidu albuma je v družbi spremljevalne zasedbe, katere člani so Jan Lužnik na električni kitari, Ilj Pušnik na kontrabasu, David Slatinek na bobnih in Gorazd Čepin na klaviaturah, in pesnika Ferija Lainščka na koncertni turneji od oktobra lani do februarja letos odigrala okoli 15 koncertov. Po mnenju MMC RTV SLO je turneja Ne bodi, kar nisi uvrščena med tri top turneje leta 2019.

Ditka ves čas hkrati piše tudi avtorske pesmi v angleškem jeziku. Na največjem mednarodnem festivalu za kantavtorje v Sofiji v Bolgariji je osvojila prvo mesto. Njene avtorske pesmi v angleškem jeziku so bile že prej opažene, denimo na UK Singer/Songwriter festivalu v Londonu, kjer je bila njena pesem z naslovom Dreamer uvrščena v finale.

V letu 2020 naša uspešna glasbenica praznuje 10-letnico ustvarjanja. Kot začetek resnejše glasbene poti šteje leto 2010, ko je na radijske postaje poslala svojo prvo avtorsko pesem v angleškem jeziku z naslovom So fine. Skladbo je zanjo napisal njen oče Gorazd, pesem pa je bila takrat uvrščena na zgoščenko Vala 202 z naslovom Imamo dobro glasbo. Ditka ostaja zvesta sama sebi in se ne podreja trenutnim glasbenim trendom. Lažni blišč in slava je ne zanimata. Sledi svojim vrednotam in prepričanjem ter v skladu z njimi ustvarja glasbo, v katero verjame. Hvaležna je za vsakega poslušalca, ki jo spremlja na njeni poti, za vsak nastop, ko lahko svojo glasbo deli z ljudmi, ter vsak navdih, ko ustvari nekaj novega.

Načrtuje predstavitev novih glasbenih pripovedi in svojega ustvarjanja zadnjih desetih let skupaj z odličnimi glasbeniki, ki jo že ves čas spremljajo. Kot pravi sama, je idej za prihodnost veliko, tudi turneja po tujini, a vse ob pravem času, saj se ji nikamor ne mudi.

Aleksandra Saša Horvat

S Prevalj na šestnajst vrhov

Si želite v enem dnevu, od jutra do večera, osvojiti čim več vrhov in spoznati odmaknjene koticke v naravi? Trasa, ki si jo je zamislil Prevaljčan Kristjan Krajger, ponuja prav to.

Izletniško pot, ki si jo je zamislil Prevaljčan Kristjan Krajger, lahko prehodite samostojno (pri čemer vam bodo v pomoč zemljevid in rumene puščice ter table na vrhovih), lahko pa tudi organizirano (udeležba je na lastno odgovornost). Tradicionalni pohod Krajger organizira vsako leto, po navadi drugi konec tedna v oktobru. Lanski pohod, že peti po vrsti, je izjemoma potekal tretji konec tedna v oktobru. Udeležilo se ga je 27 pohodnic in pohodnikov, poleg domačinov je pritegnil tudi ljubitelje narave iz sosednjih krajev (prvega pohoda v letu 2015 se je denimo udeležilo le osem pohodnikov).

Kristjanov pohod, s kratico KEP (ta vsebuje začetnico Krajgerjevega imena in prvo črko imena Etbina Melanška, sopotnika na vseh dosedanjih pohodih, ter črko p kot simbol za Prevalje), popelje na 16 vrhov v okolici Prevalj (na 15. cilj po vrsti, Suški vrh, 1130 metrov, se pohodniki lani niso povzpeli zaradi težke dostopnosti po vetrolomu). Nekateri vrhovi so v prevaljski občini, drugi so tostran ali onstran ločnice z mežiško oziroma črnjansko občino ali pa razmejitve poteka po njih. Šest jih je nižjih od tisočaka, najvišje se pne Kranjčev vrh (1226 metrov). Razlikujejo se tudi po razglednosti, nekateri ponujajo lepe razglede, večinoma pa so sredi gozda. Pot z višinsko razliko okoli 1.500 metrov je dolga približno 30 kilometrov in traja dvanajst ur.

Od lani je novost kartonček s točkami vzponov, v katerem pohodniki z nalepkami potrdijo svojo udeležbo na pohodu.

Prisotnost na ciljnih točkah pa lahko zabeležijo tudi v vpisnih knjigah, ki so na nekaterih vrhovih.

Kristjanov pohod obsega naslednje vrhove v okolici Prevalj: Kajžerjev vrh (657 m), Riflov vrh (726 m), Pristov vrh (703 m), Volinjak (886 m), Andrejev vrh (897 m), Predovnikov vrh (1056 m), Kal (1108 m), Kajžarjev vrh (1113 m), Jankovec (1200 m), Kranjčev vrh (1226 m), Mučev vrh (1214 m), Goli vrh (1219 m), Pogorevc (1197 m), Štribovc (1151 m), Suški vrh (1130 m) in Temeljev vrh (659 m).

Več kot le pešačenje

Trasa vodi po stezah (pot si ponekod deli z gorskimi kolesarji, kje tudi z lovci) in gozdnih cestah, markirana je pot na Volinjak. Poteka v senci gozdov (mestoma so opazne posledice žledoloma in vetroloma), na grebenih pa ponuja lepe razglede na okolico, bližnje kraje, kot so Leše, Prevalje in Mežica. Ne poskrbi pa le za rekreacijo in sprostitve v naravi, temveč pelje tudi mimo kulturnih, zgodovinskih in naravnih znamenitosti.

Na Lešah se pohodniki proti mističnemu Volinjaku, znanim kot bivališče žal žen, ki so kmetu Hermonku svetovale, kdaj naj seje bob oziroma žito, povzpnejo mimo gotških lepotic dvojčic, cerkve sv. Ane in cerkve sv. Volbenka, ki še vedno varujeta skrivnost svojega nastanka.

V Mučevem na Platu, v bližini Šahmanove koče, postojanke Lovske družine Peca, je Šahmanov bunker iz NOB,

Skrivnostna jama Zvončica

Kot pravi ljudsko izročilo, so se kmetje bali, da v jamo ne bi padlo njihovo govedo, ki se je paslo v bližini. V želji jamo z ozkim vhodom raziskati, se je vanjo podal pogumni mladi pastir. Fanta so navezali na vrv in ga opremili s karbidovko in zvoncem, da bi z njim dal znak, ko bi prispel do dna. Dolgo časa so mladeniča spuščali v notranjost, a zvonček se ni oglasil. Počakali so, misleč, da fant raziskuje podzemne dvorane. Ko so pastirčka po dvajsetih minutah končno povlekli na svetlo, so ugotovili, da je mrtev, ker se je utopil. Jama je dobila ime po zvončku.

Čez nekaj časa so na tem območju sekali les. V jamo so zmetali ogromno debel, šele osemindesetdeseto jo je napolnilo do konca, pri čemer je iz jame štrlelo še kaka dva metra hloda.

Jamarji so nedavno nameravali Zvončico raziskati, a bi morali odstraniti/razstreliti les. Ker pa je to območje vir pitne vode za bližnji kmetiji, tak poseg ni mogoč. Za zdaj torej jama ohranja svoje skrivnosti, je pa Kristjan Krajger s preprostim merjenjem z vrvico in utežjo ugotovil, da je globoka (vsaj) dvanajst metrov.

Andrejev vrh

Goli vrh

kjer je nemška policija po izdaji 7. februarja 1945 napadla enajst partizanov, dva ubila in jih šest ujela, trem pa je uspelo pobegniti.

V bližini vrha Jankovec je skrivnostna jama Zvončica, globoka, kot jo je izmeril Krajger, dvanajst metrov. O njej krožijo zanimive anekdote. Čaka, da jo raziščejo jamarji. Kačja smreka v Kotu je posebnost med primerki svoje vrste, saj njene veje zaradi posebne oblike oziroma zvitosti spominjajo na kače.

Naravno plezališče Vranske peči je bilo nekdanje zelo obiskano in priljubljeno med alpinisti, še vedno nanj opozarja tabla. Na Ravnjakovem vodnem zbiralniku pri potoku pa je še edini smerokaz za bližjo tehniko Netopir, ilegalno partizansko tiskarno v votlini, do katere sicer še vodi komaj opazna stezica.

Krvava peč pa je menda dobila ime po tragičnem dogodku, ko so pred davnimi leti v hudi zimi pogrebci v dolino nesli mrliča in je enemu od njih usodno spodrsnilo, nosila

so se zdrobila, on pa se je pri padcu tako poškodoval, da je njegova kri poškropila okolico.

Temeljev vrh nosi ime po kmetiji Temelj, kjer naj bi bil po ljudskem izročilu nekdanji grad (dandanes pa domišljijo buri skalnata odprtina, iz katere veje topel zrak), dom treh kraljičen, ki so utonile v jezeru, na krajih, kjer so našli njihova trupla, pa so sezidali cerkvi sv. Barbare in sv. Device Marije ter Rozalijino kapelico.

Kristjanovi pohodniki po povabilu obiščejo tudi bivak Suška bajta (1043 m) v bližini Obretanovega, kjer je leta 1995 Prevaljčan Ferdo Kralj pred propadom obvaroval hišico, v kateri so bivali predniki dr. Franca Sušnika, ustanovitelja ravske gimnazije in študijske knjižnice. Ne le, da je leseno kajžico zgledno obnovil, uredil je tudi okolico in jo okrasil s svojimi izdelki, skulpturami iz lesa in lesenimi tablam z lepimi mislimi in sporočili. V vpisni knjigi zbira vtise obiskovalcev.

Najevnikova kapela v spomin na kugo

Zidana kapelica iz okoli leta 1800 s poslikanimi stenami in dvokapno streho s »šitlji« stoji ob cesti malo pod domačijo Najevnik na Platu nad Mežico. Nad vhodom oziroma leseno ograjico je zvonec pod zračno lino v obliki enakokrakega križa. V notranjosti so poslikave in križ. Na spletni strani Biseri naše kulturne dediščine piše: »Kapelico so postavili v spomin na dogodke ob razsajanju kuge v teh krajih. Po legendi naj bi tukaj žrtvovali mlado dekle, da bi se kuga ustavila.« So pa, še piše, mimo te kapelice v preteklosti šle procesije za dobro letino in lepo vreme do cerkve sv. Lenarta. Dodajamo, da zdaj mimo hodijo predvsem ljubitelji pohodov (tudi Kristjanovega pohoda) in narave.

Jesenske barve – magnet tega pohoda

Mučev vrh

Na pobočju Volinjaka

Proti cerkvi sv. Ane

Kal (Kav)

Rekreacija in prijetno druženje

Jesenski pohod, ko je narava odeta v živahne barve, sploh če je tak, kot je bil zadnji, ob prelepem vremenu (na drugem pohodu so denimo udeleženci že naleteli na sneg pri Šahmanovi koči, ob koncu dneva pa jih je močil dež), postreže tudi z množico motivov, ki jih je vredno shraniti v spomin pa tudi na spominsko kartico v fotoaparatu. Ljubitelji gob domov prinesejo tudi okusno večerjo. Medtem ko brinovih jagod skoraj ni več mogoče pokusiti, ker je brin vse redkejši, ga je na vrhu Pogorevca, po mnenju večine najlepšem od vseh obiskanih vrhov, še dovolj, da nekaj plodov nabereмо za zobanje.

Riflov vrh

Tudi katero od zdravilnih rastlin, denimo materino dušico, je ta čas še mogoče najti na travnikih. Poleg domačih živali, goveda in konjev, ki so, razumljivo, pri kmetijah, pa obvestilne table v gozdu med Pogorevcem in Štribovcem naznanjajo, da je tam rastišče velikega petelina. Četudi pohodniki niso glasni in se spoštljivo pomikajo skozi gozd, se divje živali zagotovo skrijejo pred njimi. Da pa jih je kar nekaj, potrjujejo lovske opazovalnice.

Kristjanov pohod je (bo) všeč vsem, ki imajo radi domače kraje in ljudi, in je priložnost za ne preveč naporno rekreacijo ter prijetno druženje.

Andreja Čibron Kodrin
Članek je ponovno objavljen z dovoljenjem Večera.

Korotan se prebuja poln energije

Po prisilnem »spancu« vseh športnih aktivnosti se na Prevaljah prebuja polni nogometne energije in zagona. Zelo smo si sicer želeli organizirati tudi turnir mlajših selekcij, na katerega smo lani privabili veliko domačih in tujih klubov, a letos tega žal ne bo. Smo pa zato svojo energijo spet usmerili v že tradicionalni kamp mladih nogometašev, ki ga zdaj že drugo leto posvečamo pokojnemu članu našega upravnega odbora, Hermanu Čepelniku.

Na kampu pričakujemo okoli 100 mladih nogometašev in nogometašic, ki si poletja brez nogometa ne predstavljajo. Med petdnevnimi aktivnostmi bodo spoznavali nove spretnosti nogometne igre, veliko organizacijskih izzivov pa smo si zadali tudi pri pripravi spremljevalnih aktivnosti. Letos bomo v sklopu kampa na Prevaljah igrali modern in atraktiven teqball – igro, pri kateri nasprotnika igrata nogomet na nekakšni mizi za namizni tenis, na zaključnem pikniku vseh simpatizerjev kluba bomo videli tudi veteransko tekmo naših nekdanjih nogometašev z veterani NK Peca, v največjo čast pa si štejemo obiske nekaterih najbolj zvenečih imen trenutne slovenske nogometne zgodbe. Obiskal nas bo reprezentant Roman Bezjak, ki je svojo nogometno pot začel prav pri nas, kot vrhunec spremljevalnega dogajanja pa lahko izpostavimo okroglo mizo, na kateri bosta poglede na nogometne zgodbe delila nekdanji igralec v plavem dresu Sergej Jakirovič, trenutno trener NK Maribora, ter selektor

slovenske izbrane vrste, Matjaž Kek. Okroglo mizo bo povezoval poznavalec Korotanove zgodbe v prvi ligi, dolgoletni novinar Večera in član medijskega komiteja krovne evropske nogometne organizacije UEFA, Tomaž Ranc.

Ob kratkem pregledu pretekle sezone lahko brez sramu povemo, da smo jo izpeljali dobro, tako pri mladinskih ekipah kot tudi s članskim moštvom, vedno pa vemo, da so pred nami novi izzivi, ki jih vztrajno rešujemo. Dobro rešujemo pomanjkanje številčnosti pri eni izmed vmesnih generacij in vidimo, da je prihodnost nogometa na Prevaljah perspektivna, saj so mlajše selekcije lepo popolnjene, popularnost nogometa na Prevaljah pa z dobrimi projekti iz leta v leto vztrajno raste.

Vabljeni vsi, da nas obiščete na Ugaslih pečeh, kjer nogomet dihamo vsak dan, da z nami začutite nogometno energijo, ki jo iz dneva v dan skušamo širiti po našem kraju.

Jan Küzma

Forza Plavi!

Košarkarska šola Jezerniki Prevalje

V četrti sezoni delovanja Košarkarske šole Jezerniki Prevalje je vadbo košarke v treh skupinah obiskovalo 40 otrok v starosti od 5 do 12 let.

Sezona je bila za Košarkarsko šolo Jezerniki Prevalje prelomna, saj smo se prvič udeležili tekmovanj pod okriljem Košarkarske zveze Slovenije in po dolgem času spet vpisali košarko mlajših starostnih kategorij na Prevaljah na »slovenski košarkarski zemljevid«. Jezerniki smo na tekmovanjih nastopili z najmlajšima ekipama, U9 in U11. Najmlajši prevaljski košarkarji so na državnem prvenstvu odigrali zgolj polovico načrtovanih aktivnosti, saj je krovna košarkarska zveza odpovedala ligi najmlajših že nekaj dni pred uradno razglasitvijo epidemije koronavirusa v Sloveniji. V prvem nastopu košarkarjev s Prevalj na tekmovanjih državnega prvenstva ostaja tudi nekaj »grenkega priokusa«, saj svojih domačih turnirjev zaradi neustrezne infrastrukture, ki za ligi U9 in U11 zahteva igranje na nižje koše, niso mogli igrati v domači športni dvorani na Prevaljah.

Epidemija koronavirusa v Sloveniji pa je vplivala tudi na delovanje Košarkarske šole Jezerniki Prevalje, ki je morala, tako kot vsi drugi športni aktivni v občini in državi, odpovedati vse svoje aktivnosti. Ob prepovedi izvajanja skupnih aktivnosti smo med epidemijo poskušali poskrbeti za aktivnost svojih članov z video posnetki treningov, ki so jih lahko izvajali doma. V začetku junija pa so se aktivni člani košarkarske šole vrnili na košarkarska igrišča. Pred zaključkom tekoče sezone in pred začetkom nove so pred Jezerniki novi izzivi, ki jih želimo uresničiti in pokazati, da na Prevaljah nismo zgolj »igralec za eno uro«. Zelo aktivni bomo tudi poleti. Od 30. junija do 3. julija bo potekal Mini košarkarski kamp Jezerko, treningi pa se bodo nadaljevali v košarkarskih počitnicah.

Matic Burjak, trener

Odbojka na Prevaljah

Z začetkom novega koledarskega leta se tudi v odbojki začne drugi del sezone. S spomladanskim delom se začnejo ligaška tekmovanja, mlajše ekipe pa se pomerijo na turnirjih, ki odražajo uvrstitve v prvem delu sezone.

Nadaljevali so se 2. DOL vzhod za ženske, kadetski turnirji, turnirji deklic in turnirji male odbojke. Najštevilčnejši so bili turnirji male odbojke, sodelovali smo kar s tremi ekipami: Prevalje I, Prevalje II in Prevalje III. V kategoriji deklic sta nas zastopali dve ekipi, in sicer Prevalje I in Prevalje II. Slednjo je na začetku koledarskega leta prevzel dolgoletni trener, domačin Bogdan Pupavac. Nadomestil je Špelo, ki se je za leto dni poslovila iz telovadnic, a nam obljublja, da se bo vrnila. V kategoriji kadetinj pa so nadaljevali ligaški del, prav tako kot v 2. DOL vzhod. Vsa tekmovanja so se odvijala po koledarju, do 13. marca 2020, ko smo bili zaradi

znanih dogodkov prisiljeni prekiniti tekmovanja in kasneje še treninge. Zaradi dolgotrajne prekinitve treningov, kar bi v primeru pospešenega zaključka državnega prvenstva v vseh kategorijah lahko pripeljalo do poškodb, se letos razen v 1. DOL ni razglasilo državnih prvakov. Sezona je bila tako predčasno zaključena po odločitvi strokovne komisije Odbojkarske zveze Slovenije.

Po večtedenskem premoru, v drugi polovici meseca maja, so v ravenskem grajskem parku začela trenirati dekleta prve ekipe. Da je bil to res nov začetek, je poskrbelo vodstvo kluba, ki se mu je v tem COVID-19 času uspelo dogovoriti z

domačinko, nekdanjo igralko in v zadnjem času trenerko v Novi KBM Branik Maribor, Urško Skarlovnik, da prevzame mlado ekipo in nanjo prenese svoje bogate izkušnje.

Z njeno vrnitvijo v prevaljski klub želimo, da se nam pridružijo še druge nekdanje igralkke Odbojkarskega kluba Prevalje in tako nadaljujemo tradicijo odbojke v kraju.

Miro Urnaut

Rekreacija za ženske na Holmcu

Aktiven življenjski slog je ključ do dolgega življenja!

Aerobika za ženske je ena najaktivnejših sekcij Športno-rekreativnega društva Holmec. Uspešno delujemo že vrsto let. Vadbo vsako leto začnemo jeseni in smo aktivne ter vztrajne do junija, ko nastopijo dopusti. Smo enkratna ekipa. Pri udejanjanju redne gibalne aktivnosti so nas žal nekoliko omejile razmere zaradi bolezni COVID-19.

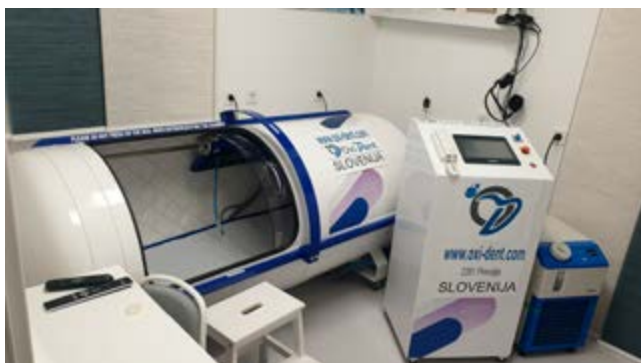
Zavedamo se, da je telesna vadba ključnega pomena za zdravje in dobro počutje. V tem času je morda še pomembnejša kot kadar koli prej. Če nismo telesno aktivni, se kalorije nalagajo prav tam, kjer si jih najmanj želimo. Telesna nedejavnost pa se kaže zelo hitro tudi v slabših zdravstvenih izidih.

Vadba, ki jo izvajamo, je namenjena vsem starostnim skupinam. Večinoma se je udeležujejo starejše krajanke oziroma upokojenke. Vaje so telesu prijazne in vsaka med udeleženkami dela, kolikor zmore. Naučimo se pravilnega dihanja, spoštovati svoje telo, uživati v gibanju in druženju. Razlogov, zakaj se redno dobivamo in vztrajamo, je dovolj. Z upanjem, da po umirjanju razmer spet zavihamo rokave in združimo koristno s prijetnim, vabimo sokrajane in sokrajanke, da se nam znova pridružijo.

Vaditeljica Branka Novak

SPOZNAJTE OXI DENT NA PREVALJAH

Smo družinsko podjetje, ki stremi k zagotavljanju kakovostnih storitev, opravljenih s sodobno in najboljšo tehnologijo. Naša pot se je začela leta 1995 na področju zobozdravstva. Vse od takrat pomagamo našim strankam zagotoviti lep in sijoč nasmeh. Z dolgoletnimi izkušnjami, pridobljenimi pri naših storitvah, ki jih vedno spremlja zadovoljstvo uporabnikov, omogočamo vse boljše in kakovostnejše izdelke. Zobozdravstvo ni le naše delo, ampak tudi naša strast. Ne zadovoljimo se z dobrim, želimo najboljše. V naši samoplačniški zobni ordinaciji in zobnoprostetičnem laboratoriju vam skrbno prisluhnemo in najdemo najboljšo strokovno in kakovostno rešitev za vaš zdrav in bleščeč nasmeh!

V letu 2019 smo dejavnost preselili v večje, sodobnejše prostore, kjer smo še dodatno razširili svoje storitve, da lahko celostno poskrbimo za vas. Za sprostitve, regeneracijo in da se boste še bolje počutili v svojem telesu, smo v ponudbo dodali hiperbarično kisikovo terapijo, oblikovanje telesa, strojno limfno drenažo in masaže.

Hiperbarična kisikova terapija s tlakom poveča transport in absorpcijo kisika v celice našega telesa. Tako stimulira tvorbo novih krvnih žil na mestih, kjer so stare bolne in zamašene. Poveča tudi proizvodnjo in uporabo energije in okrepi ter izboljša odzivnost imunskega sistema. Ima močan protivnetni učinek, pospeši celjenje ran, poveča proizvodnjo kolagena, odpravlja mozolje idr.

V svetu se čedalje bolj uporablja kot pomoč na različnih področjih: pri hitrejši rehabilitaciji, počasnejšem staranju, sprostitvi, lepoti, razstrupljanju telesa, zobozdravstvu, izboljšanju koncentracije, kroničnih in akutnih boleznih ...

Ponujamo tudi inovativne programe in tretmaje za oblikovanje ter razstrupljanje telesa, odpravo bolečin in sproščanje. To so:

- Vacuslim 48 (vidno zmanjšanje obsega telesa),
- Shape art (napredna tehnologija za oblikovanje telesa),
- kavitacija,
- strojna limfna drenaža,
- Elix Ultrafreeze™ VacuRelief (odpravljanje bolečin v sklepih in mišicah),
- masaže.

Na voljo imamo tudi darilne bone.

Več informacij najdete na naši spletni strani: www.oxi-dent.com, po telefonu 82 40 536, 041 640 470 ali 031 640 470 oziroma e-pošti: info@oxident.net.

Spremljate pa nas lahko tudi na facebooku in instagramu. Vabljeni, da nas obiščete!

